

ארגון יד לבנים

להנצחת החללים והחללות במערכות ישראל
ולמען המשפחות השכולות

תוכן העניינים

4

“המשפחות השכולות הן סמל לאחדות לאומית”
אלי טהר, יו”ר ארגון יד לבנים, מסכם שנה של עשייה בתפקיד, עם חזון מסודר והרבה תוכניות לעתיד. ריאיון אישי

8

בין שבר לקדושה
בימים אלה נכתב ספר תורה ייחודי להנצחת זכרם של כלל חללי מערכות ישראל. מדובר בפרויקט היסטורי. סיפורו של המיזם המיוחד שאין עוד אחד כמוהו בכל העולם

10

לצפון באהבה
אחרי חודשים ארוכים של מלחמה יצאו אימהות ואחיות שכולות מקו העימות ומיישובי הצפון לשלושה ימים של הירגעות ושקט עם טיולים, סדנאות וחוויות

12

“התשמע קולי?”
פרויקט גל-הד, פרי שיתוף פעולה בין ארגון יד לבנים וארגון FIDF, עלה לאתר Ynet

ארגון יד לבנים

להנצחת החללים והחללות במערכות ישראל
ולמען המשפחות השכולות

גיליון מס' 44 | תשרי תשפ"ז | ספטמבר 2026

יו”ר הארגון: אלי טהר
מנכ”ל הארגון: מושיק אביב
רכזת מערכת: טלי מעוז

כתובת הארגון: כנרת 5, בני ברק, מיקוד: 5126237
טלפון: 03-5629351
פקס: 03-5629354
דוא”ל: office@yadlabanim.org.il
אתר אינטרנט: www.yadlabanim.org.il

עריכה, כתיבה והפקה: חן קוטס
chenkotasbar@bezeqint.net

עריכה לשונית: ריבי רונן וינשטיין

עיצוב גרפי: סטודיו יונתן לון

© כל הזכויות שמורות

החברים מוזמנים לשלוח תגובות, הצעות ורשימות.
המערכת אינה מתחייבת לפרסם או להחזיר לכותבים את כתבי היד.

28

תופסים גלים

ריטריטים ימיים להורים וילדיהם ולאחיות ואחים שכולים מכל התקופות יוצרים מרחב בטוח, מעניקים את החופש להתמודד ולהתחזק ויוצרים הזדמנות לקשר

32

"חולקים זיכרונות"

משפחות שכולות מספרות על יקיריהן במפגשים מקוונים ומזמינות את הציבור הרחב להשתתף ולזכור יחד במיזם "זיכרון מבית"

34

משימה לאומית

בנות שירות לאומי מצטרפות לסניפי ארגון יד לבנים במסגרת פיילוט חדש

36

חידושים בארגון יד לבנים

ממשיכים לפעול לרווחת המשפחות השכולות ולהנצחת זכרם ומורשתם של החללות והחללים במערכות ישראל

38

דבר מנכ"ל הארגון, מושיק אביב

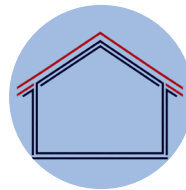
14

"הרימו עוגן"

הורים ואחים שכולים יוצאים למסע ימי רגשי בספינה החברתית במסגרת פרויקט "מפרשים"

18

הבתים שלנו

יד לבנים מתרחב עם סניפים חדשים בכל רחבי הארץ. סיפורם של סניפים חדשים וותיקים והשאפה להגיע לכל משפחה שכולה

22

ברית חיים

בית יד לבנים הדרוזים, בית השני של המשפחות השכולות הדרוזיות, מציע שפע פעילויות למשפחות השכולות וייחודיות תרבותית לצד פרויקטים של הנצחה וזיכרון

24

"מקום המפלט למשפחות השכולות הבדואיות"

המציאות של משפחות שכולות בדואיות היא פעמים רבות מורכבת. בית יד לבנים הבדואים משמש להן עוגן ומשענת גם כאשר הן מתמודדות עם עוינות ובידוד חברתי

26

מצווה למורשת חיה

המילים והמסרים שהותירו הנופלות והנופלים מועלים על סטיקרים והופכים למעשים במיזם "דרישת שלום"

משימת חיון

כך מגדיר אלי טהר, אב ואח שכול, את תפקידו כיושב ראש ארגון יד לבנים הארצי. טהר, שמסכם שנה עצימה בתפקיד, עם הרחבה של סניפי יד לבנים בכל רחבי הארץ והגדלת תקציב הארגון, נחוש לסייע לכל משפחה שכולה ומשתף: "בחזוני אני רואה אותנו, המשפחות השכולות, כסמן, סמל, דוגמה ומופת לאחדות לאומית"

צילומים: טל שחר

ששילמו את המחיר היקר הזה. "בחזוני אני רואה אותנו, המשפחות השכולות, כסמן, דוגמה ומופת לאחדות לאומית", הוא אומר. "הילדים והילדות שלנו, הגיבורים והגיבורות שלנו, נתנו הכול בלי שום התניות לטובת ביטחון העם והמדינה שלנו. אם אנחנו נלך לאורם, גם אנחנו נהיה מאוחדים ומלוכדים. אנחנו משפחה אחת גדולה".

לייצג את המשפחות השכולות
חלפה שנה מאז נבחר טהר ליושב ראש ארגון יד לבנים הארצי במקומו של אלי בן שם, שכיהן בתפקיד 26 שנה ועכשיו מונה לנשיא הארגון. "זאת משימת חיי", אומר טהר

"ארגון יד לבנים הוא היום הארגון החברתי המשמעותי והחשוב ביותר בישראל. חברים בו האנשים ששילמו את המחיר הכבד ביותר למען החיים במדינה שלנו. לעמוד בראש הארגון ולייצג אותם – זו שליחות"

"המשפחות השכולות הן עדות לכוח האנושי הגדול ביותר שיש", אומר אלי טהר, יושב ראש ארגון יד לבנים. "הן נושאות כאב שאין לו מילים, ובכל זאת בוחרות כל יום מחדש לקום, לחיות, להמשיך קדימה. כל משפחה כזאת היא מקור השראה. "לקחתי על עצמי את המשימה להביא את המשפחות השכולות לקדמת הבמה. אני רוצה שכל עם ישראל ידע מה עוברת משפחה שכולה, עם מה היא מתמודדת ואילו תעצומות נפש יש לה. "כחברה, יש לנו אחריות לא רק לזכור. יש לנו מחויבות גם לבנות", מדגיש טהר. "אנחנו מחויבים לבנות חברה ראויה, שמכירה במחיר ששילמו המשפחות השכולות ומוקירה את מי

אני מסביר תמיד שכשאני מדבר עם הורה שכול, ואני רואה אחר כך איזשהו חיך על הפנים שלו, אז אני בעצם ניצחתי. וכשאני מנצח? אז אני שמח, ואני זוקף קומה ומרים את הראש".

מפגש ראשון עם הישראליות

הוא נולד בתוניס, החמישי משבעה אחים ואחיות. כשהיה בן ארבע וחצי, עלתה המשפחה ארצה. אחרי שהות קצרה במעברה באשקלון התיישבו במושב עזריקם, שם הוא מתגורר עד היום יחד עם רעייתו, מזל, גם היא בת המושב.

"שם השורשים שלי", הוא אומר, על המושב. "אני זוכר שבבוקר הראשון שהגענו למושב פגשתי מישהו שהפך לחבר טוב שלי. הוא לקח אותי לקלף סברס. לא ידעתי מה זה. התמלאתי קוצים. זה היה המפגש האמיתי הראשון שלי עם הישראליות".

המשפחה סבלה מקשיי קליטה. "אבא שלי, שבא ממעמד בכיר בתוניס, קיבל כאן טורייה ונשלח לעבוד", טהר מתאר.

למרות הקשיים, הוריו גידלו אותו ואת אחיו ואחיותיו לאהבת הארץ. גם אלי וגם אחיו, סא"ל יוסי טהר, שנפל בפעילות מבצעית בלבנון בשנת 1981, שירתו בצנחנים. "אבא שלי תמיד אמר לנו שהמדינה היא מעל הכול", אומר אלי.

ההודעה שהפכה לצוואה

עשרים שנה אחרי שנפל אחיו, באוקטובר 2001, נהרג בנו של אלי, סמל רועי טהר, לוחם בחטיבת הנח"ל, בתאונת דרכים. "כשאחי נהרג, היה לי מאוד מאוד קשה. גם היום מאוד קשה לי", אומר אלי. "אבל רק כשרועי נהרג, נפל לי האסימון. הבנתי מה עבר על ההורים שלי בזמנו. אני זוכר שקצינת הנפגעים אמרה לי, 'אבל אתה כבר יודע מה זה שכול'. אני כואב את המוות של אח שלי. אני מתגעגע אליו, עד היום. אני זוכר כל פסיעה שעשינו ביחד. אבל כשהבן שלי נהרג, חלק ממני פשוט מת".

עשרים ושתיים שנה אחר כך, בשבעה באוקטובר, נפל גם בנו השני, יוסי-חי טהר,

אלי טהר, יושב ראש ארגון יד לבנים

”

"הילדים והילדות שלנו, הגיבורים והגיבורות שלנו, נתנו הכול בלי שום התניות לטובת ביטחון העם והמדינה שלנו. אם אנחנו נלך לאורם, גם אנחנו נהיה מאוחדים ומלוכדים. אנחנו משפחה אחת גדולה"

על התפקיד שאותו הוא ממלא בהתנדבות. "לייצג את המשפחות השכולות, להיות להן לקול. לחזק אותן ובסופו של דבר לעזור להן - מתוך הכאב והשבר - לטפס, לצמוח, ולבחור בחיים.

"יד לבנים הוא היום הארגון החברתי המשמעותי והחשוב ביותר בישראל", הוא אומר. "חברים בו האנשים ששילמו את המחיר הכבד ביותר למען החיים במדינה שלנו. לעמוד בראש הארגון ולייצג אותם - זו שליחות.

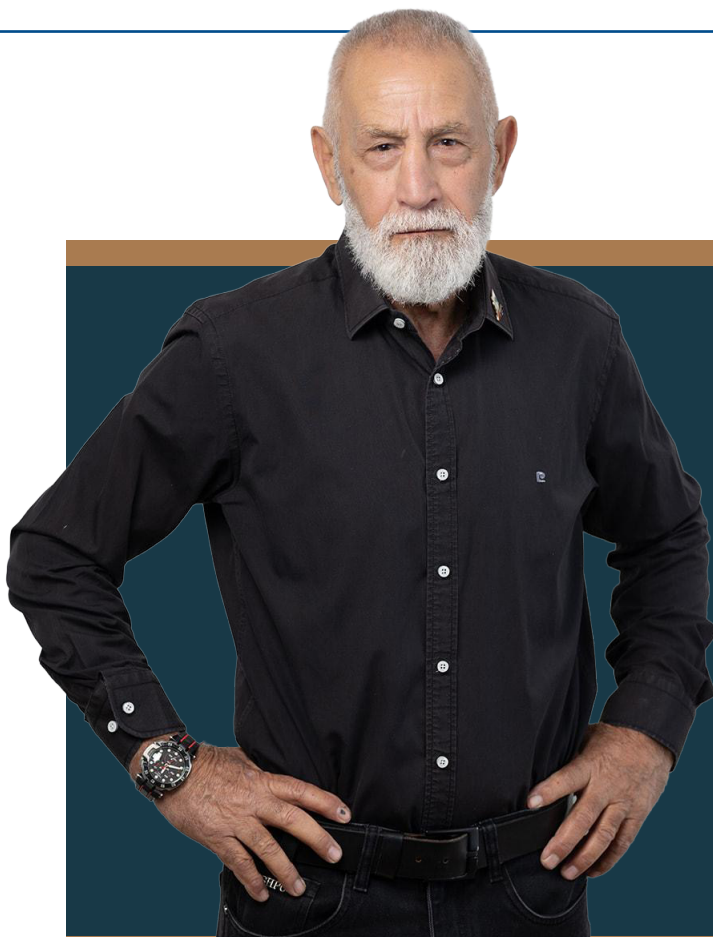
"כאב שכול לשני בנים וכאח שכול, אני מכיר היטב את כאבם של ההורים השכולים ואת כאבם של האחיות והאחים השכולים", אומר אלי. "שכלתי בן לפני למעלה מעשרים שנה ובן בשבעה באוקטובר. אני יודע על בשרי מהו שכול ותיק ומהו שכול חדש. התפקיד שלנו הוא לדאוג לכולם, להורים ולאחים, לוותיקים ולחדשים, כל אחד על פי צרכיו".

מגיעים לכולם

בשנה האחרונה, בהנהגתו של אלי, התרחב ארגון יד לבנים. סניפים נוספים נפתחו בכל רחבי הארץ. גם התקציב גדל. "המטרה שלנו היא להגיע לכל מי שזקוק לנו", אומר אלי. "דרך הסניפים, ובמקומות שבהם אין סניפים - דרך מודל אחר, להרחיב את הקהילה שנעזרת בארגון ולצרף גם אחים ואחיות שכולים שעדיין לא הצטרפו אלינו. אנחנו באמת הבית של המשפחות השכולות. זאת המשימה שלנו, זה הייעוד שלנו, וזה מה שאנחנו עושים.

"השכול הוא אישי", הוא מסביר את ההחלטה שלו לפעול ללא לאות למען המשפחות השכולות. "אתה לא יכול להתחלק בו עם מישהו, ואף אחד לא יכול להבין אותך, ואין שכול אחד שדומה לשכול שני. אבל בטוב שאני יכול לעשות אני רוצה להתחלק. העשייה שלי מעניקה לי כוחות. אני מרגיש שאני נותן למשפחות הרבה חוסן, ואני גם מקבל.

"הרבה פעמים משפחות אומרות לי תודה", אומר טהר. "אני לא צריך תודה.

”

"השכול הוא אישי. אתה לא יכול להתחלק בו עם מישהו, אבל בטוב שאני יכול לעשות אני רוצה להתחלק. העשייה שלי מעניקה לי כוחות. אני מרגיש שאני נותן למשפחות הרבה חוסן, ואני גם מקבל"

לאנדרטה. לא משנה על מה דיברנו, תמיד בסוף עלה הבן שנפל. באותה תקופה גם אף אחד לא התייחס אל האחים השכולים. היו אומרים לנו, 'תהיו חזקים. התפקיד שלכם זה לשמור על ההורים'.

"אני לא רציתי שזה מה שיקרה אצלי בבית", אומר אלי. "מותר לבכות, מותר להיות עצוב, אבל להשתדל שזה לא יפגע בילדים האחרים. היה לי חשוב לשמור על הקן. אני זוכר ששלושה חודשים אחרי שרועי נפל, יוסי-חי היה צריך להתגייס לשיטת. הוא ביקש שנחתום לו להתגייס לקרבי. אנחנו אפילו לא חשבנו פעמיים. נסענו ללשכת גיוס, מזל ואני, וחתמנו לו מיד. גם עכשיו, אחרי שהשכול הגיע אלינו כבר שלוש פעמים, אין לי שום התלבטות. גם הנכדים שלי התגייסו לקרבי וגם הם לוחמים היום. אני מאוד גאה בזה. אני חושב שכך צריך. ככה אנחנו מגדלים את הילדים שלנו; על מופת של אהבת הארץ, של התנדבות ושל נתינה. "ברור לי שאין לי אפשרות ליפול. אני

מחבלים סמוך לקיבוץ מפלסים כשהוא מבטיח ש"אף יהודי לא ימות במפלסים". במהלך הלחימה הבין שיש התאגדות גדולה של מחבלים שמתכננים להגיע למרכז הארץ. הוא הספיק להעביר את המידע לחמ"ל השב"כ לפני שנהרג, ביקש שיפעילו זיק מהאוויר כדי לתקוף את המחבלים, וכך מנע אסון גדול. איש מאנשי קיבוץ מפלסים לא נהרג באותו יום, בדיוק כפי שהבטיח. תמונתו של יוסי-חי אסורה בפרסום עד היום. אחרי שנפל, אמר ראש השב"כ להוריו בביקור תנחומים שעשה בביתם: "אתם איבדתם בן יקר, אבל המדינה איבדה נכס". "כאב שאין לו סוף", אומר אלי.

ובכל זאת, אתה ממשיך לצעוד קדימה...

"כן. מבחינתי אין אפשרות אחרת. הייתי 22 שנה אח שכול לפני שהפכתי להיות גם הורה שכול. אני זוכר היטב את האבל שנפל על בית המשפחה שלנו. חייתי את השינוי שקרה במשפחה שלי. אבא שלי, שהיה סמל החוזקה, התקשה להמשיך. הבית שלנו הפך

גיבור ישראל, מפקד בכיר בשב"כ, שהיה בעבר קצין בשיטת ונקרא על שם דודו שנפל. יוסי-חי כבר היה נשוי, אב לארבעה ילדים ונחשב לעילוי, מפקד אמיץ ועז רוח שביצע מבצעים עלומים רבים. בשנה האחרונה לחייו קיבל צלי"ש על עבודה שעשה למען המדינה, וחודש לפני שנפל קיבל את אות ראש הממשלה. ביום חמישי, יומיים לפני בוקר שבעה באוקטובר שבמהלכו נהרג, כתב יוסי-חי לאלי, שלא כדרכו, הודעה ארוכה שהפכה למעין צוואה: "אבא, אני רוצה להגיד לך שאני מאוד מעריך אותך. אתה נותן לי כוח כשאני צריך לחשוב בצורה שקולה, חמה, חברית, הגיונית ולא אנוכית. חשוב לי שתדע שאתה יקר לי מאוד. אוהב, יוסי".

כאב שאין לו סוף

בבוקר שבעה באוקטובר, יוסי-חי לא היה אמור להיות בשטח, אך יצא לחלץ לוחם פצוע. אחרי שסיים את משימת החילוץ, המשיך להילחם יחד עם חבריו מול מאות

עמוד התווך של המשפחה. מסתכלים עליי, אם אני מספיק חזק, איך אני מתפקד", הוא ממשיך. "יש לי עוד ילדים, יש לי נכדים, יש ליוסי-חי ילדים. אני סבא. אם אני אשבר, אז הכול יתמוטט. אני חייב לעמוד איתן. אני גם אומר, 'אם הילדים שלי ואחי שנפלו נמצאים למעלה, אז אני לא רוצה שהם יראו אותי עצוב'."

לטפל באחים השכולים

היום, גם בזכות ההיכרות של אלי הן עם השכול של ההורים והן עם השכול של האחים ומה שחוה בעצמו, ארגון יד לבנים מעניק תמיכה ותשומת לב ייחודית ליחסים בתוך המשפחה, בין הורים לילדיהם וכן לאחיות ולאחים השכולים. "החלל הרבה פעמים הפך למרכז הבית, מה שלא משאיר מקום לאחים האחרים", מתאר אלי טהר. "חרטתי על דגלי לטפל באחים השכולים, לטובת ההורים, האחים, והמשפחה כולה. אנחנו עושים פעילויות כדי 'להחזיר' את ההורים לילדים שנשארו, ואת הילדים להורים. אנחנו מבינים כמה זה משמעותי, להדק את הקשרים בין ההורים לילדים, לחזק את האחיות והאחים השכולים. אלה דברים שמשנים חיים גם שנים אחר כך.

"זכור לי שבאחד הריטריטים שעשינו, של הורה וילד, שאלתי את אחד הילדים הצעירים איך הוא מרגיש", הוא משתף בהתרגשות. "הילד אמר לי שסוף סוף הוא ראה את אבא שלו מחייך, ושזאת גם הייתה הפעם הראשונה שאבא שלו לא צעק עליו, מאז האסון. הרגשתי דקירה בלב. ניגשתי לילד הזה וחייבתי אותו. הבנתי על מה הוא מדבר למרות שחלפו עשרות שנים מאז שאחי נפל ואני כבר בעצמי אדם מבוגר וסבא. זה היה משהו שאי אפשר להסביר במילים".

ותיקים וחדשים

במשך 15 שנה כיהן אלי כיושב ראש סניף יד לבנים במועצה האזורית באר טוביה, סניף שהוא היה בין המייסדים והמקימים שלו. הוא היה יושב ראש מחוז המושבים בארגון, חבר הנהלת יד לבנים וסגן יושב

אלי טהר, יושב ראש ארגון יד לבנים

"המטרה שלנו היא להגיע לכל מי שזקוק לנו. אנחנו באמת הבית של המשפחות השכולות. זאת המשימה שלנו, זה הייעוד שלנו, וזה מה שאנחנו עושים"

ראש הארגון. ימים אחדים אחרי שבעה באוקטובר, מייד עם תום השבעה על בנו, יוסי-חי, נאמן לשליחותו לסייע למשפחות השכולות, קם ויצא לסייע למשפחות שרק הצטרפו למעגל השכול. במהלך כל המלחמה הוא עבר בארץ, לאורכה ולרוחבה, ביקר אצל משפחות שכולות חדשות וותיקות ועמל ופעל על התאמת הפעילות של יד לבנים גם לצורכי המשפחות החדשות שהצטרפו למעגל השכול.

"עד שבעה באוקטובר יד לבנים היה ארגון מבוגר יחסית מבחינת גיל ההורים והאחים השכולים", הוא מסביר. "החל משבעה באוקטובר נחשפנו גם להורים ואחים צעירים מאוד. היינו צריכים להמציא את עצמנו מחדש. להמשיך לטפל ולדאוג לצורכי המשפחות הוותיקות, ולצד זה לפתח דברים חדשים לטובת המשפחות החדשות והצעירות. אפשר להגיד שעשינו יד לבנים לדור הוותיק ויד לבנים לדור הצעיר".

לא מוותר

במפגשים שלו עם משפחות שכולות, אלי טהר ממעט לדבר על עצמו. הוא בעיקר מקשיב. רק כששואלים אותו, הוא מספר את סיפורו האישי. אחריו, בדרך כלל, האדם שמולו מבקש לדעת איך הוא מצליח לבחור בחיים ועוד לעשות כל כך הרבה למען אחרים. "כל יום אני קם בבוקר, נותן נשיקה לתמונה של שני הילדים שלי שאינם ואומר להם, 'תנו לי כוח לאותו יום'", מגלה טהר. "מהם אני שואב את הכוח", הוא אומר. "בזכותם אני מרים את הראש. התמונות שלהם נמצאות אצלי ליד המיטה ואני מסתכל עליהם, על רועי ועל יוסי-חי. מדמיין לעצמי גבעה ואותם על הגבעה, יושבים סביב מדורה עם בירה. בדמיון שלי, אני כל ערב מגיע לקצה הגבעה, לשתות איתם. זאת המטרה שלי כל יום מחדש. להגיע אליהם. בדרך יש כמובן נפילות, יש התחלקויות, אני חוטף מכה פה, חוטף מכה שם, כואב, לפעמים שותת דם, אבל אני ממשיך לטפס. אני לעולם לא מוותר. כל יום מחדש אני בטוח שאני אגיע".

אותיות נצח

מסעו של ספר תורה ייחודי, שנכתב בימים אלה לזכר כלל חללי מערכות ישראל

אותיות בספר התורה הייחודי. "זה סמלי. לא מדובר בעוד ספר תורה".

מפגש בין שבר לקדושה

כתיבת האותיות הראשונות בספר התורה יוצא הדופן החלה בחג החנוכה, בטקס שנערך בהיכל הזיכרון הממלכתי בירושלים. "אויבינו ניסו להשמיד את עם הספר, את העם שהוריש לעולם כולו את ספר הספרים,

קהלני, שאל אותם אביו, "מי מהבנים שלי?". במלחמת יום הכיפורים נפל גם סרן אילן שמעיה ז"ל, אחיה של רעייתו של קהלני, דליה. סרן אילן, בעצמו אח שכול, נפל ביום השנה העברי לנפילת אחיו הבכור, טוראי שמעון שמעיה ז"ל, שנהרג במלחמת השחרור. "העובדה שהספר הוא עבור כל חללי מערכות ישראל מרגשת אותנו במיוחד", שיתף קהלני, שיחד עם רעייתו היה בין הראשונים לכתוב

"זה היה כבוד גדול", במילים אלה סיכם גיבור ישראל, תת-אלוף (במיל) אביגדור קהלני, את כתיבת האות בספר התורה הייחודי, שמנציח את כלל חללי מערכות ישראל. אחיו של קהלני, סמל ראשון עמנואל קהלני ז"ל, נפל בקרב בסיני במלחמת יום הכיפורים עשרה ימים אחרי שהתחתן. קהלני לחם אז בחזית הצפון. כאשר באו המבשרים לבית המשפחה ובפיהם הבשורה המרה, מספר

כתיבת ספר תורה לזכר חללי צה"ל - בית יד לבנים (צילום: ירון כרמי - חיפה-TV)

אות בספר תורה

בימים אלה נערך מסע מרגש בין סניפי יד לבנים; מסעו של ספר תורה ראשון מסוגו, שאין עוד כמוהו בכל העולם, שיוקדש וינציח לראשונה בהיסטוריה את כלל חללי מערכות ישראל. כל המשפחות השכולות מוזמנות לבתי יד לבנים בכל רחבי הארץ, כל סניף בתורו, כדי לכתוב אותיות לזכר יקיריהן. מדובר במיזם לאומי, שיתוף פעולה של ארגון יד לבנים, אגף משפחות, הנצחה ומורשת במשרד הביטחון והרבנות הצבאית, למען המשפחות השכולות ולהנצחת הנופלות והנופלים. הכתיבה על הגווילים, דפי הקלף שיהפכו בסופו של המסע לספר תורה, מתבצעת בעזרת סופר הסת"ם, סרן במילואים רועי שניר מענף ההלכה של הרבנות הצבאית הראשית.

סימה רוזנבאום

**סימה רוזנבאום, יו"ר סניף
יד לבנים נהריה: "ספר
התורה הראשון לזכר כלל
חללי מערכות ישראל יוצר
זיכרון חי, המשכיות"**

נהריה ואימו של רב-טוראי נעם רוזנבאום שנפל ביוני '91 בעת מילוי תפקידו, את טקס כתיבת האות בסניף נהריה. "הגיעו עשרות הורים ואחים שכולים.

"ספר התורה הראשון לזכר כלל חללי מערכות ישראל יוצר זיכרון חי, המשכיות", אומרת סימה. "כתיבת האות נותנת תחושה לכל המשפחות השכולות שלא שוכחים את יקיריהן. אני מרגישה שיד לבנים אומר לנו, המשפחות, 'הנפלים הם לא רק זיכרון של העבר, הם נוכחים בכל רגע ורגע, הם חלק מהזהות שלנו, מהרוח שלנו, מהדרך שאנחנו מתוויים'.

"כל אות שכתובה בספר הזה נושאת בתוכה סיפור חיים", סימה מסכמת. "זה חלום שנגדע, אהבה שלא תתיישן. הספר הזה ישמש עדות חיה שעם ישראל זוכר, מוקיר וממשיך ללכת לאורם של האהובות והאהובים שלנו".

המשכיות. זה מפגש נדיר בין שבר לבין קדושה, בין דמעות לבין נצח".

האותיות ממשיכות להיכתב

בימים אלה עוברים הגוילים המיוחדים שעליהם נכתב ספר התורה בין סניפי יד לבנים בכל רחבי הארץ. כל אירוע של כתיבת אותיות מתפרסם מראש בקרב חברי הסניפים בערים וביישובים השונים, וישנה הרשמה מראש. בני המשפחות מוזמנים לסניף הרלוונטי ביום שבו מתקיים האירוע. האירועים נעשים בהובלת יושב ראש הסניף, בהשתתפות ראש העיר, המועצה או היישוב, נציגים מארגון יד לבנים הארצי, נציגי משרד הביטחון וסופר הסת"ם מהרבנות הצבאית. לכל משפחה תהיה הזדמנות לכתוב אות בספר לעילוי נשמת היקר לה.

"הספר שהתחיל את המסע שלו בירושלים הגיע גם אלינו, לדימונה, לפרפריה", אומר בהתרגשות אבינועם בן דוד, יושב ראש סניף יד לבנים דימונה ואביו של סמל ראשון ברק יעקב בן דוד, לוחם חטיבת גולני שנפל בקרב גבורה בבוקר שבעה באוקטובר על טקס כתיבת האות ביד לבנים בדימונה. "מבחינתי, הספר הזה הוא הסמל של נצח ישראל. כולנו, כל המשפחות השכולות, שותפות לספר.

"יש 156 חללים בעיר דימונה מאז מלחמת העצמאות", הוא אומר. "לכתיבת האות הגיעו משפחות ותיקות וצעירות, משפחות חילוניות ודתיות. זה היה כל כך מרגש כי כולנו היינו יחד".

"כל משפחה שכולה מנציחה את היקר שלה בדרכה", כך בן דוד. "אחת עושה אמבולנס, אחת גינה, אחת ספסל. ראיתי כבר את כל סוגי ההנצחה. פה, לא רק פרטי. זה מעבר לזה. זה משהו של כולנו, של כלל עם ישראל".

הנופלים נוכחים בכל רגע ורגע

"ערב של קדושה", מתארת סימה רוזנבאום, יושבת ראש סניף יד לבנים

הספר הנצחי", אמר בטקס נשיא המדינה, יצחק הרצוג, שגם כתב את האותיות הראשונות בספר. "התשובה שלנו היא כפולה; יד אחת אוחדת בחרב ויד אחת בקולמוס, ספרא וסייפא. בלי הנשק אין לנו חיים, אבל בלי הספר אין לנו בשביל מה לחיות".

אריה מועלם, סמנכ"ל וראש אגף משפחות, הנצחה ומורשת במשרד הביטחון ומי שהגה ויזם את כתיבת הספר, אמר ש"ספר התורה הזה יהיה אור לאומה. אור של משפחות שהפכו את הכאב לשליחות ואור של עם

אבינועם בן דוד

**אבינועם בן דוד, יו"ר סניף
יד לבנים דימונה: "כל
משפחה שכולה מנציחה את
היקר שלה בדרכה. ראיתי
כבר את כל סוגי ההנצחה.
פה, ההנצחה לא רק פרטית.
זה משהו של כולנו, של כלל
עם ישראל"**

שממשיך לכתוב את סיפורו אות אחר אות, גם בתוך החשכה. כל אות שתיכתב בידי משפחה שכולה היא מעשה של אהבה, של

לביאות הצפון

מסע הוקרה לאימהות ואחיות שכולות מיישובי קו העימות בצפון

”

מיכל סעדיה: "קודם כול עושים השוואות, 'איך היה בקריית שמונה?' 'כמה נהריה ספגה?' 'מה היה בשלומי?' את יכולה לצאת מהצפון, אבל הצפון לא יוצא ממך"

מיכל סעדיה

"מסע של כוח נשי", הגדירה מיכל סעדיה, אימו של סמל ראשון לירן סעדיה ז"ל ותושבת קריית שמונה, את מסע "לביאות הצפון" שבו השתתפה; מסע הוקרה והערכה ייחודי, מיזם שערך ארגון יד לבנים בשיתוף הקרן הקיימת לישראל בקיץ האחרון, עבור אימהות ואחיות שכולות תושבות קו העימות בצפון הארץ, לאחר כמעט שלוש שנים של מלחמה בלתי פוסקת.

"המסע חיבר את נשות הצפון השכולות", משתפת מיכל. "הוא היה הוכחה שלמרות כל מה שעברנו, אנחנו יכולות לקום, לשמוח, לאהוב, להשאיר את כל הצרות מאחור ולצאת למסע משותף. איך אומרים? כנראה שאנחנו באמת לביאות".

בצל טילים והתרעות

בנה הבכור של מיכל, סמ"ר לירן סעדיה ז"ל, לוחם מצטיין ביחידת "אגוז", נפל בקרב במארון א-ראס במלחמת לבנון השנייה, לפני עשרים שנה בדיוק. יחד איתו נפלו בקרב רב סרן בנג'י הילמן, סמל ראשון נדב באלוה וסמל ראשון רפאל מוסקל זכרם לברכה.

מפונים למלון במרכז הארץ. "ברגע שהתאפשר לחזור - חזרנו", היא מספרת. "אבל גם כשחזרנו, לא חזרנו לשקט. הבית שאימא שלי גרה בו נפגע. היה צריך להתחיל לסדר, לארגן, לנקות. הכול נעשה בצל טילים והתרעות. יורדים למקלט, עולים מהמקלט. כל הזמן גם היו הרוגים ופצועים בלבנון. כל הרוג כזה, כל משפחה שמצטרפת למעגל השכול, פותחים מחדש את הפצע. "לפעמים שואלים אותי, 'איך אתם גרים

חילוץ ההרוגים והפצועים בקרב התנהל תחת ירי שבמהלכו נפל גם סמל ראשון יהונתן ולסיוק ז"ל. "אחרי המלחמה שבה לירן נהרג היו לנו הרבה שנים של שקט", מתארת מיכל. "הצפון פרח, התיירות שגשגה, בתים נבנו. בדיעבד זה היה שקט מדומה, אבל אני קיוויתי שהחיים שלנו יהיו שקטים לעד. לא האמנתי שתהיה שוב מלחמה ויפנו אותנו מבתינו". במשך שנה וחצי היו מיכל ומשפחתה

200 לביאות

200 אימהות ואחיות שכולות מקריית שמונה, צפת, נהריה, עכו, כרמיאל, טבריה, הגליל העליון, קיבוצי הצפון ויישובים נוספים בקו העימות, לקחו חלק במסע. במשך שלושה ימים התארחו הנשים במלון בים המלח והשתתפו במגוון פעילויות, מפגשים וחוויות, שנועדו להעניק להן רגעים של שקט וחופש - אחרי כמעט שלוש שנים של חיים במציאות ביטחונית מורכבת, שנוספה להתמודדות היומיומית שלהן עם השכול.

במהלך שלושה ימים הנשים טיילו, השתתפו בסדנאות קרמיקה, צפו בהופעות ונהנו מזמן פנוי לעצמן. המסע מבטא את תפיסת האחיות הקהילתית של ארגון יד לבנים, שמבקש, לצד הזיכרון וההנצחה, ליצור למשפחות השכולות קהילה ולהעניק להן רגעים של שמחה והעצמה.

”

אמירה אבו סאלח: "לנשים תושבות הצפון יש מכנה משותף רחב. כולנו עברנו שנים קשות, כולנו סבלנו. אנחנו מבינות אחת את השנייה"

מימין לשמאל: אמירה אבו סאלח, זאדת מחמוד ומונירה מנסור

אמירה. "אתה חי בין טיל לטיל ובין נפילה לנפילה. זה המון פחד, המון מתח וחרדה. אני מאוד פחדתי על המשפחה שלי. ההרגשה היא של חיים בחוסר ביטחון".

עבור אמירה ואחיותיה, כמו עבור המשתתפות האחרות, המסע לא היה רק הזדמנות להתרחק לכמה ימים מהמציאות הביטחונית בצפון. הוא אפשר להן להיות יחד, להקשיב זו לזו, לשתף וליצור חברויות חדשות. "הרבה יותר מפסק זמן מהשגרה", מדגישה אמירה. "המסע לא רק נתן לנו 'אוויר' אחרי שנים של מלחמה. הוא יצר מרחב של יחד ושל הקשבה, שנתן לנו כוחות להמשיך הדרך".

"לפעמים צריך כנראה להגיע למקום הנמוך בעולם כדי לגלות את תעצומות הנפש הגבוהות ביותר", מסכימה משתתפת אחרת, ברוריה אילני, אימו של סרן אלעד אילני ז"ל.

מכנה משותף רחב

בין משתתפות המסע נוצרו קשרים הדוקים שנמשכים גם היום, כבר אחרי החזרה הביתה. "לנשים תושבות הצפון יש מכנה משותף רחב", מסכמת אמירה אבו סאלח. "כולנו עברנו שנים קשות, כולנו סבלנו. אנחנו מבינות אחת את השנייה. 'יש בינינו שותפות גורל', היא אומרת. 'כולנו, הנשים השכולות מצפת, מנהריה, מקריית שמונה, מבית ג'אן ומכל המקומות האחרים בצפון - אחיות. אנחנו, כולנו, בנות משפחה אחת'".

באוקטובר הקרוב יצא הארגון למסע נוסף, הפעם עם "לביאות הדרום".

שם? "היא אומרת, על קריית שמונה. 'נכון, זה קשה, אבל אם קשה אז עוזבים?'

הפוגה מהמציאות הביטחונית

מסע "לביאות הצפון" נועד להעניק לנשים המשתתפות בו כמה ימים של הפוגה מהמציאות הביטחונית המורכבת שבה הן חיות. "גם בזמן המסע דיברנו על המלחמה ועל הצפון", מודה מיכל. "זה הדבר הראשון שעלה כמעט בכל שיחה. קודם כול עושים השוואות, 'איך היה בקריית שמונה?' 'כמה נהריה ספגה?' 'מה היה בשלומי?' מדברים גם על השיקום. 'איך אתם משתקמים?' 'מה קורה בעיר שלכם, כמה חזרו?' זה עולה כל הזמן. לא משתחררים מזה. את יכולה לצאת מהצפון, אבל הצפון לא יוצא ממך".

יש גם שיחות על שכול?

"השכול תמיד ברקע. השאלות 'איפה הבן שלך נהרג?' 'איפה אחיך נפל?' 'ספרי לי על הבן, או על האח, כמה שנים את בשכול', שכול ותיק, שכול טרי. מדברים על זה".

לא רק פסק זמן

בין המשתתפות במסע "לביאות הצפון" היו גם אמירה אבו סאלח, זאדת מחמוד ומונירה מנסור, שלוש אחיות מבית ג'אן. זו הפעם הראשונה שהן יוצאות יחד לפעילות של הארגון. אביהן של השלוש, סמל שני סאלח אבו מנסור, נפל בעת שירותו בעקבות התקף לב. שלוש שנים לאחר מכן, בנובמבר 83', נפל גם אחיהן, שוטר ג'אלב אבו מנסור, באסון צור השני בלבנון. "שנות המלחמה היו קשות", משתפת

הד קוללם

פרויקט "גל-הד" מהדהד

להמשיך את דרכה ולעבור בעצמם קורס חובשים למתנדבים בוגרים במד"א, שהיום נקרא "קורס שיר". אורי, סמנכ"לית כספים במקצועה, אף הוסמכה להיות ראש צוות ונהגת אמבולנס. "אפשר לקחת את הכאב וליפול אתו ולא לקום", היא אומרת. "אנחנו החלטנו שלא ניתן לזה לגמור אותנו". לסרט שנעשה על שיר לפרויקט "גל-הד" התראיינו הוריה, אורי ואסף, אחיה הגדול ליעד ואחותה הצעירה, אביה. "כולנו שמחנו לדבר על שיר למרות שזה לא תמיד קל", אומרת אורי. "לא דיברנו רק על הגבורה.

מישהו. אפילו לא חשבתי שהיא תדרוך נשק", אומרת אורי. "היא לא לוחמת, היא חובשת. היא פשוט נלחמה על החיים שלה ושל החברה שלה".

סמוך לשעה שמונה בבוקר נפלה שיר בקרב הגבורה והיא רק בת תשע-עשרה. במשך כמה ימים נחשבה נעדרת. "לקח זמן עד שהבנו שהנורא מכול קרה", אומרת אורי בכאב.

ממשיכים בדרכה

אחרי האסון החליטו הוריה של שיר

"ברגע שזוכרים את הילדה שלי, זה מחיה אותה", אומרת אורי, אימה של סמל שיר ביטון ז"ל, חובשת קרבית שנפלה בשבעה באוקטובר, בוקר שמחת תורה, בקרב גבורה במוצב נחל עוז. "זה מעלה לנו חיוך". שיר היא אחת מגיבורות המלחמה שמונצחת במסגרת פרויקט "גל-הד". "זה ההד שנשאר", אומרת אורי, על הפרויקט. "מאחורי כל שם של נופל יש סיפור חיים שלם. אני רוצה שכשיגידו 'שיר ביטון', הסיפור של שיר שלנו יהדהד. אני רוצה שכל מי שמתעניין, כל מי שרוצה, יוכל לשמוע את הסיפור שלה. מבחינתי, זה 'וואו'. זה אומר ששיר קיימת".

נלחמה על החיים שלה

סמל שיר ביטון ז"ל נולדה וגדלה באשדוד. תלמידה מצטיינת שחלמה להיות רופאה והתנדבה במגן דוד אדום. בצבא שירתה כחובשת קדמית והוצבה במוצב נחל עוז. "היה לה חשוב לעשות שירות משמעותי", מספרת אורי.

בבוקר שבת, שבעה באוקטובר, שהתה שיר במוצב. היא שלחה הודעה קולית לאימה מטלפון של חברה כשברקע כבר נשמעו קולות ירי. יחד עם חברותיה שיר רצה למיגונית שאליה השליכו המחבלים עשרות רימונים. היא הצליחה לברוח למגורים שלה, יחד עם חברתה, סמ"ר ריין מארי פלד ז"ל, כדי להביא את נשקה האישי. כשמחבל חדר לחדרה, שיר, צעירה בגובה מטר וחצי, הצליחה לחסל אותו. "לא חשבתי שהילדה שלי תצליח להרוג

"גל-הד" הוא מיזם הנצחה לחללי צה"ל וכוחות הביטחון שנפלו במלחמת חרבות ברזל, פרי שיתוף פעולה בין ארגון יד לבנים, ארגון FIDF (ידידי צה"ל בארצות הברית) וקבוצת "ידיעות אחרונות" ובמימון ארגון FIDF. זהו פרויקט זיכרון דיגיטלי, המאפשר לגולשים להיחשף לסיפורים האישיים של חללות וחללי מלחמת חרבות ברזל, ומחבר בין הזיכרון הפרטי לזיכרון הלאומי. המיזם נועד להבטיח שכל גיבורה וגיבור יקבלו את מקומם המכובד והראוי בלב הזיכרון הישראלי. באמצעות תיעוד אישי מצולם משמרים את הסיפור, את הדמות והמורשת שהשאירו אחריהם הנופלות והנופלים.

כאלף סרטים, כולם סיפורי גבורה מעוררי השראה, יעלו לאתר [Ynet \(www.ynet.co.il/gal-hed\)](http://www.ynet.co.il/gal-hed). עד כה עלו לאתר כמאה סרטים.

אורי, אימה של סמל שיר ביטון ז"ל

רן, אבא של סמ"ר טל להט ז"ל

”

"אני רוצה שכשיגידו 'שיר ביטון', הסיפור של שיר שלנו יהדהד. אני רוצה שכל מי שמתעניין, יוכל לשמוע את הסיפור שלה. מבחינתי, זה 'וואל'. זה אומר ששיר קיימת"

נלחם בשבעה באוקטובר והציל חיים, אבל הוא הציל אנשים עוד כנער. הוא היה רואה ילדים 'אבודים', והוא תמיד היה אוסף ועוטף אותם ודואג להם. "אחד הדברים שעוברים בראש זה שעכשיו לא יהיו זיכרונות חדשים מטל", אומר רן. "זה כואב. אני עושה הכול כדי לשמור את הזיכרונות הישנים. הסרט על טל וכל הסרטים של 'גל-הד' רצופים בסיפורים קטנים מכל אחד מהנופלים ומשמרים משהו מאוד יקר שיכול להישאר עם אנשים לנצח".

לילה של עבודה קשה, טל היה מחייך. מעבר לזה שהוא היה מלא שמחת חיים". טל היה ספורטאי, פעיל בתנועות נוער ומנהיג חברתי. הוא חלם להיות במאי קולנוע. "שעתיים לפני שהוא נפל, אחד הלוחמים סיפר לו שיש לו אחות שחקנית שמנסה את מזלה בהוליווד. טל כל כך התלהב מזה. הוא אמר לו, 'אתה חייב לתת לי את המספר של אחותך'. הוא לא חשב כמה מסוכן בעזה, או שעלול לקרות לו משהו. הוא חלם על הוליווד!"

לשמר את הזיכרונות הישנים

טל לחם בשבעה באוקטובר במוצב נחל עוז. הוא המשיך להילחם עם הצוות שלו חודשים רבים, עד שנפל. לפרויקט "גל-הד" הצטלמו הוריו, רן ורונית, ושניים מחבריו. "חשבתי מה הדברים הכי חשובים שאני רוצה להגיד על טל", מספר רן. "זה כמו שאומרים בהגדה של פסח. אם לא אמרת את הדברים האלה, אתה מרגיש שלא אמרת כלום. אמרתי למשל שלא משנה, גם אם אני אחיה עד גיל מאה, יש משהו שטל עשה ואני לא אספיק לעולם. טל הציל אנשים. הוא

”

"אחד הדברים שעוברים בראש זה שעכשיו לא יהיו זיכרונות חדשים מטל. אני עושה הכול כדי לשמור את הזיכרונות הישנים"

דיברנו על החיים. זה עוד משהו שעשינו כדי ששיר לא תישכח. עבורנו, כמשפחה, זה המון".

חלם על הוליווד

"הוא היה כל כך חי, אז עכשיו הוא כל כך מת", אומר רן להט על בנו, רס"ל טל להט ז"ל, לוחם ביחידת מגלן, חטיבת הקומנדו, שנפל בקרב במרכז רצועת עזה ביולי 2024. גם הסרט של טל ז"ל כבר הועלה לאתר במסגרת מיזם "גל-הד". "כשהבן שלך נופל, אומרים עליו המון דברים. אתה יכול לשים לב מה אומרים הכי הרבה. על טל אמרו כולם שהוא כל הזמן היה מחייך. גם אחרי

עוד יש מפרש לבן באופק

צילום: אריק סולטן

הורים שכולים ואחים ואחיות שכולים ותיקים וחדשים לוקחים חלק בקבוצות השונות של פרויקט "מפרשים" ברחבי הארץ. על ספינה, בין גלי הים, הם יוצאים למסע ימי ורגשי שבו מותר לשתף ולדבר על הכול

שניהם, עופר ושלומי, גרים מאתיים מטר אחד מהשני. לא הכירו עד שנפגשו בבית העלמין הצבאי. "הילדים שכנים", הם אומרים, ושלומי ממשיך לתאר את החיים שלהם שהשתנו. "זה בפרטים הכי קטנים", הוא אומר. "אפילו בטעמים של אוכל. בעיקר דברים שהילד אהב, אני מתבאס לאכול. אני מסתכל על זה ואומר, 'אני לא צריך לאכול את זה. אם הוא לא אוכל, גם אני לא אוכל'". עופר: "אצלי זה דווקא הפוך".

אנרגיה אחרת

"אם רון היה רואה אותי פה, הוא היה מבסוט", אומר שמוליק אפרימי, אביו של סרן רון אפרימי, מפקד וקצין ביחידת יהל"ם, שנפל במהלך מבצע שעליו פיקד לאיתור מנהרות במרכז רצועת עזה באוגוסט 24. רק בחלוף כמעט שנתיים מהאסון הרגיש שמוליק שהוא בשל להצטרף לפעילויות עם הורים שכולים. "עד אז לא היה לי שום ממשק עם הורים שכולים", הוא אומר. "לקח זמן עד שהתחלתי לגעת בעובדה שאני בעצמי אב שכול. זה היה קשה".

של פרויקט "מפרשים". מפליגים, מושכים חבלים, אבל בעיקר נמצאים יחד ומדברים. כאן, כאב, הומור שחור וגם רעות עמוקה משמשים בערבוביה.

"אנחנו מדברים על הכול", אומר שלומי. "אנחנו מדברים על החיים שהיו לנו לפני, מדברים על החיים שיש לנו אחרי, בעיקר על ההבדל בין החיים שלנו אחרי האסון והחיים שלנו לפניו, ומכל הבחינות; אישית, משפחתית, זוגית, מקצועית. אנחנו אכלנו אותה".

עופר פרי, אביו של סמל רועי פרי ז"ל, לוחם גולני שנפל בבוקר שבעה באוקטובר אחרי שלחם בעוז במוצב פגה: "החיים התהפכו. דברים שבחיים לא חשבנו שנעשה אנחנו עושים. מישהו חשב שאני בכלל אשוט בים?"

"סוג של שריטה, משהו שאנשים אחרים לא יבינו אותו כמו חברי הקבוצה שנמצאים כאן", אומר שלומי, אביו של סמ"ר איתי מרציאנו ז"ל, סמל מחלקה בחטיבת הצנחנים שנפל בבוקר שבעה באוקטובר בקרב גבורה סמוך לקיבוץ יד מרדכי. בדבריו הוא מתייחס לחברי הקבוצה שמפליגים איתו במסגרת פרויקט "מפרשים", כולם הורים שכולים מהמלחמה האחרונה. "אנשים אחרים לא יבינו. זאת ההרגשה שיש, אחרי שנייה, כאילו אנחנו מכירים שנים".

"מכירה דבק שלוש שניות?" הוא שואל אותי. "זה זה".

כבר יותר משלושה חודשים שהם מתכנסים אחת לשבועיים, קבוצה של אבות שכולים מהמלחמה האחרונה, על הספינה החברתית

הם לא באים בחלומות

הבנים שלהם שנפלו מלוויים אותם במחשבה כל הזמן. "רועי אצלי בראש ממש עשרים וארבע שבוע", אומר עופר. "נוכח כל הזמן. כל רגע, כל שנייה. חוץ מאשר כשאני ישן. הוא לא בא לי בחלומות".

זיו: "זה מתסכל. אני כל כך רוצה לחלום עליו, לראות אותו, להרגיש אותו חיי".

"כולם מסביב חולמים על הילדים שלנו, אבל אנחנו, ההורים, לא חולמים", מנחם אותו עופר. "אולי כי אנחנו חיים אותם כל היום, אז בלילה הם אומרים, 'טוב, ניתן לכם קצת לנוח. מגיע לכם'".

האחים השכולים מדברים על הכול

מרחק הפלגה מהרצליה מתכנסת קבוצה נוספת של "מפרשים". הפעם מדובר באחיות ואחים שכולים ותיקים, חלקם חברים במשפחת השכול כבר יותר מחצי מאה. גם כאן, מדברים על הכול. על הדפיקה בדלת שהפכה את חייהם, על ההתמודדות מאז, על הנצחה, על תחושת ההחמצה, על הזמן שחלף ועל הגעגועים והכאב שלא נגמרים גם בחלוף הזמן.

אחיו של יוחאי, סמל נתן (נתי) לבני, נפל במלחמת יום הכיפורים בקרב שהתחולל לאחר חציית תעלת סואץ. הנגמ"ש שלו

דורון לבב

”

דורון, אחיו של סגן איתן לבב ז"ל: "אתה מסיר מחיצות. פעם ראשונה אתה מדבר על מה שאתה עובר. אתה שם לב שכולם כמוך, והמחיצות פתאום נופלות. פעם ראשונה שדיברתי על הרגשות שלי, על מה שאני חושב. זה דבר נהדר, גם אם זה באיחור של ארבעים וארבע שנה"

עכשיו הוא חלק מהקבוצה, לא מחמיץ אף מפגש. "מה שיפה בקבוצה הזו", הוא משתף, "זה שאין בה שיפוטיות. אתה יכול להגיד מה שאתה רוצה. מול כלל האוכלוסייה אני תמיד נזהר. פה המכנה המשותף כל כך גדול, שכל דבר שאתה אומר נוגע בכל אחד. יש פה הזדמנות לתת מקום לכאב שלך, לכעס שלך. יש את המטען הרגשי ויש את המאמץ הפיזי".

שלומי: "זה לא כמו לשבת במעגל וכל אחד מספר מה הקשיים שלו ואיך הוא מתמודד. זו קבוצת תמיכה שונה. העובדה שאתה עושה פה גם דברים פיזיים משחררת דברים שאולי לא היו משתחררים בקבוצת תמיכה רגילה. לפעמים אתה נמצא עם הקבוצה, ולפעמים אתה תופס איזו פינה על הסיפון עם מישהו ומשתף אותו בחוויה שלך".

"אנרגיה אחרת", מסכים זיו מיטל, אביו של סמ"ר ניסים מיטל ז"ל, לוחם ביחידה הרב-ממדית שנפל בקרב בצפון רצועת עזה באוקטובר 24'. "היום הוא ממד אחר". לפני כמעט ארבעים שנה נפל בלבנון בן דודו של זיו, סא"ל אמיר מיטל. "אני זוכר שהייתי מסתכל על דוד שלי, אבא שלי, הוא מספר לחברים בקבוצה. 'חשבתי שאני מבין את הכאב שלו. רק היום אני מבין כמה לא הבנתי. זה אחרת לגמרי. אי אפשר לתפוס את זה'".

קהילה תומכת על ספינה

פרויקט "מפרשים" הוא מיזם חברתי ייחודי שמקיים קהילות תומכות על ספינה בים. ההפלגה בספינה מייצרת מרחב שמאפשר התמודדות אישית וקבוצתית בסביבה תומכת ונינוחה, לצד חיזוק החוסן האישי והקבוצתי.

התוכנית כוללת הפלגות אחת לשבועיים לאורך שנה בליווי סקיפר מקצועי, שני סקיפרים מתנדבים ואיש טיפול צמוד. מדובר בקבוצת תמיכה לכל דבר, כאשר הפעילות בסביבה הימית מעצימה, מאתגרת ובונה.

הים, על סערותיו ומימיו השקטים, מזמן התבוננות אישית וקבוצתית על המתרחש, ומקביל פעמים רבות למציאות החיים. הרמת המפרשים בספינה, למשל, מסמלת את הרמת המפרשים הפנימיים שבנו, את ההתמודדות עם הקושי, ההתגברות והבחירה בחיים לאחר אובדן, והניווט והאחיזה בהגה מסמלים את היכולת להשיב את השליטה לחיינו בתוך המציאות הקשה. המשתתפים עוברים מסע ימי ורגשי בו-זמנית. בסופו של התהליך ובעזרת המסע הימי מעידים המשתתפים על עלייה בתחושת האופטימיות, ירידה בתחושת הבדידות וחיזוק תחושת המסוגלות.

במסגרת פרויקט "מפרשים" ארגון יד לבנים מקיים קבוצות נפרדות להורים ואחים שכולים ותיקים וחדשים בחיפה, הרצליה ואשקלון.

רישום לתוכנית "מפליגים במסע החיים" של עמותת "מפרשים": <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScjds3T5MUiSKa2EVn3j7AMts2HW/NVLVYH09gzEQfUzslZgqw/viewform?usp=header>

נפגע והוא נהרג. יוחאי היה אז רק בן שש-עשרה. "מאז אני במשפחה הלא כיפית הזאת, משפחת השכול", הוא אומר. "באותה תקופה הדבר היחיד שאמרו לנו היה, 'תהיו חזקים בשביל ההורים'", הוא נזכר. "זה היה המוטו. היום כבר מבינים שהאחים וכל המעגלים הראשונים נפגעים בפיצוץ הזה. 'אני התבגרתי, אבל נתי איתי כל הזמן, אפילו שעברו יותר מחמישים שנה', הוא אומר. 'הילדים שלי שנולדו אחרי שנפל גדלו עם דוד נוכח-נפקד'."

"לי אפילו לא הודיעו באופן מסודר שאחי נהרג", משחזרת יפה שביט, אחותו של טוראי סמיר ישעיהו, אחד מעשרה אחיות ואחים, שנפל בעת שירותו בשנת 68'. יפה הייתה בת ארבע-עשרה כשקרה האסון. "אני חושבת שהבנתי תוך כדי תנועה. זה היה בחופש פסח. הגעתי הביתה וראיתי מה קורה בבית", היא אומרת. "לא דיברו על זה. כל אחד פשוט הבין לעצמו ובלע את הצפרדע בדרך שלו, איך שהוא יכול היה להתמודד עם זה."

"אני הייתי ילדה מופנמת, והאסון סגר אותי עוד יותר", היא מגלה. "אני זוכרת שאימא שלי לא הצליחה להכיל את מה שקרה. היא כל הזמן הייתה מחכה לאחי שיגיע. ביום שבו היא הגיעה לטקס סיום הטירונות שלי, היה לה מאוד קשה. כל הזכרונות מאחי הציפו אותה. באותו לילה היא חזרה הביתה ומתה מדום לב. זה לגמרי שבר אותי."

לאורך השנים מיעטה יפה לדבר על

צילום: אריק סולטן

שמוליק אפרימי

**שמוליק, אביו של סרן רון
אפרימי ז"ל: "מה שיפה
בקבוצה הזו זה שאין בה
שיפוטיות. אתה יכול להגיד
מה שאתה רוצה. מול כלל
האוכלוסייה אני תמיד נזהר.
פה המכנה המשותף כל
כך גדול שכל דבר שאתה
אומר נוגע בכל אחד. יש
פה הזדמנות לתת מקום
לכאב שלך, לכעס שלך. יש
את המטען הרגשי ויש את
המאמץ הפיזי"**

ציפו שאני אספר על אח שלי. זה היה לי קשה. לקח זמן עד שהרגשתי חופשייה". דורון היה בן 19 כשאחיו, סגן איתן לבב ז"ל, מפקד מחלקה בצנחנים, נפל בקרב במלחמת לבנון הראשונה. גם הוא זוכר היטב איך איש לא טיפל אז באחים השכולים. "טיפלו בהורים, ולאחים השכולים אמרו, 'אתם תהיו חזקים כדי שההורים שלכם יהיו חזקים'", הוא מסכים עם חבריו לקבוצה. "לא היה מקום שאפשר ללכת ולהתפרק ולדבר ולראות איך מתמודדים עם השכול. יש משפחות שהתפרקו, יש משפחות שהמשיכו", הוא אומר. "המשפחה שלנו בחרה להמשיך". ההפרש בינו לבין אחיו שנפל היה בסך הכול שנה ושבעה חודשים. "כל החיים גדלתי בצילו של האח הבכור שלי", הוא אומר. "פתאום אני מוצא את עצמי לבד. אתה לא יכול ללכת לבכות אצל ההורים, כי אתה תשבור אותם. למעשה, אין לך עם מי להתייעץ, ולדבר. וכשנסגרת הדלת, אתה נשאר לבד עם כל המחשבות. אתה גם לא משתף את החברות והחברים שלך. כל החיים משתנים מקצה לקצה".

בצילו של האח שאיננו

כמו בקבוצת האבות השכולים

בהרצליה, גם על הספינה בחיפה מדברים על השכול ועל מה שהוא מביא איתו כסוג של "שריטה". "אתה חי עם השריטה הזאת כל השנים", אומר דורון. "גם אחר כך, כשאנחנו מתבגרים ולומדים ומתחנכים ומשפחה. כל המשפחה שלך חיה בצילו של האח שאיננו, כי זה מה שאתה משדר. במשך השנים אתה מתחשל, אבל יש לך דפוסי התנהגות שנולדו בעקבות השכול ומשפיעים על הכול".

פרויקט מפרשים היה הפעם הראשונה, אחרי 44 שנים, שדורון בחר לשתף בסיפור השכול האישי שלו ובכאב האובדן. "אתה מסיר מחיצות. פעם ראשונה אחרי עשרות שנים אתה מדבר על מה שאתה עובר", הוא מגלה. "אתה שם לב שכולם כמוך והמחיצות פתאום נופלות".

"פעם ראשונה שדיברתי על הרגשות שלי, על מה שאני חושב. זה דבר נהדר, גם אם זה באיחור של ארבעים וארבע שנה. "פעם ראשונה אתה יושב עם חבורה של אנשים שהם כמוך", הוא מסכם. "אנשים שיש להם בדיוק את אותן שריטות כמוך. אתה מרגיש שאתה מסתכל בראי. אתה רואה את כל הדברים שעברו עליך, ואתה מבין שאתה לא היחיד במערכה".

בתים מבפנים

בשנה האחרונה נפתחו עשרה סניפי יד לבנים חדשים ברחבי הארץ. סניפים חדשים עתידים להיפתח בעתיד הקרוב וסניפים קיימים מרחיבים את פעילותם. הארגון יוצר גם קהילות חדשות. כל הפעילויות תואמות גיל ונעשות במטרה להגיע לכול משפחה שכולה

אלי ימין, אחיה של טוראית כרמלה ימין ז"ל ויו"ר סניף עפולה

זיו אביגל, סמנכ"ל ארגון יד לבנים

65 סניפים, מצפון לדרום, מאילת ועד קריית שמונה. אין לזה אח ורע", אומר זיו אביגל, סמנכ"ל ארגון יד לבנים ומי שמנהל את כל פעולות סניפי הארגון ברמה הארצית. "אנחנו מרחיבים את הפעילות שלנו ועושים הכול כדי להגיע לכל משפחה שכולה". בעקבות המלחמה שפרצה בשבעה באוקטובר, בוקר שמחת תורה, נוספו בתוך זמן קצר למשפחת השכול אלפי משפחות חדשות - היקף מצטרפים ששקול לעשרות שנים בעבר. המציאות החדשה חייבה את ארגון יד לבנים לשנות את פניו. "מספר החברים בסניפים הקיימים גדל", אומר אביגל. "משפחות בערים או ביישובים שבעבר נסעו לסניף יד לבנים בעיר סמוכה, רוצות עכשיו את ההנצחה והפעילות אצלן ביישוב. סניפים חדשים נפתחו, ולצד הפעילות הקיימת למשפחות השכולות הוותיקות נוצרה גם פעילות חדשה, מותאמת לדור הצעיר. זה לא 'זה במקום זה', אלא 'זה לצד זה'". זיו אביגל מתאר גם תהליך של "יצירת קהילות" בארגון. "גם אם לא ברמת הסניף, אז ברמת המחוז", הוא מסביר. "יש פעילויות להורים וילדים עד גיל 14, יש לאחים בגילאי 20-30, יש לסבים וסבתות, יש קהילה רק של אימהות. יש קבוצות תמיכה שאנחנו מוציאים לטיפול ועוד המון סוגי קהילות. "יושבי ראש הסניפים הם בעצם מנהלי קהילות", מוסיף זיו אביגל. "מדובר בתפקיד עם הרבה אחריות והרבה מאוד עשייה. אפשר לומר שעל פיהם יישק דבר".

”

"גם הצעירים וגם המבוגרים חוו אסון שלא ניתן לתאור"

מפקד ימ"ר ל"ש. הוא יצא מביתו באופקים, חילץ צעירים ממסיבת הנובה ונפצע מירי מחבל. בנו הבכור הוא ניצול מסיבת הנובה. חודשיים אחר כך נפל בנו הצעיר בקרב. "אחרי שערן נפל, אפילו לא נכנסתי ליד לבנים", אומר דורון. "איך אומרים? 'זה לא היה בראש שלי'".

באותה תקופה סניף אופקים הפך לסניף עצמאי וחיפשו מועמד לתפקיד יושב הראש. "החלטתי שזו הזדמנות לעזור למשפחות שכולות אחרות", אומר אלוני, "לא לשקוע בכאב".

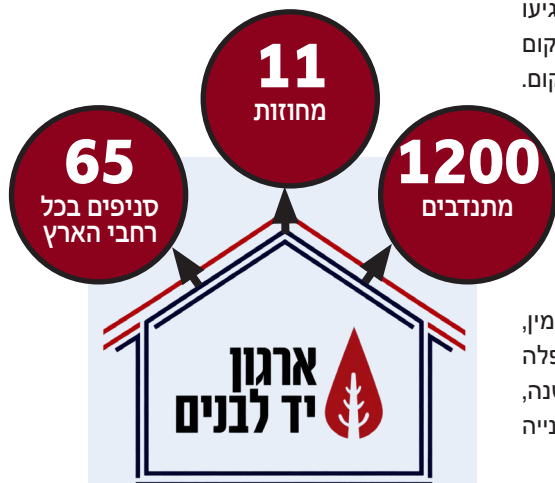
סניף אופקים יצא לדרך כסניף קטן, עם 87

”

"לצד הפעילות הקיימת למשפחות השכולות הוותיקות נוצרה פעילות מותאמת לדור הצעיר. זה לא 'זה במקום זה', אלא 'זה לצד זה'"

בזכות פעילות איכותית והשקעה

אחד הסניפים החדשים שקמו הוא סניף יד לבנים באופקים. יושב ראש הסניף הוא דורון אלוני, סגן ניצב במשטרת ישראל ואביו של סמל ערן אלוני ז"ל, לוחם גולני שנפל בקרב בשג'עאיה בדצמבר 23. בבוקר שבעה באוקטובר היה דורון אלוני

ארגון יד לבנים הוא הארגון היחיד בארץ שמפעיל עשרות סניפים - בתי יד לבנים - הפרושים בכל רחבי הארץ. הסניפים מותאמים לצורכי המשפחות השכולות ומאפשרים להן להיפגש, לחוות, לזכור ולהנציח בדרך שמתאימה לצורכיהן ולרצונן, ולקיים אירועי זיכרון והתייחדות על פי בחירתן.

יש היום במדינת ישראל, לאורכה ולרוחבה, 65 סניפים של ארגון יד לבנים. עשרה מהם נפתחו רק בשנה האחרונה; בדימונה, באופקים, במועצה האזורית מטה בנימין, במעלה אדומים, בבית שמש, במועצה אזורית חבל מודיעין, בבית שאן, במגדל העמק, במועצה האזורית עמק המעיינות ובמועצה האזורית בקעת הירדן. סניפים נוספים עתידים להיפתח בעתיד הקרוב.

כל הסניפים, בכל רחבי הארץ, מופעלים על ידי מתנדבים מקרב בני משפחות שכולות, הורים ואחיות ואחים שכולים.

פעילויות שהמבוגרים שבחבורה לא יגיעו אליהן, וההפך. כל אחד בוחר לו את המקום שלו, אבל מה שחשוב זה שלכולם יש מקום. אני אומר תמיד, 'שיגדל מספר החברים, אבל לא מספר החללים', זאת התקווה שלנו".

עם הרבה אהבה

סניף יד לבנים בעפולה הוא סניף ותיק ומרשים. יושב ראש הסניף, אלי ימין, אחיה של טוראי כרמלה ימין ז"ל, שנפלה בעת שירותה לפני חמישים ושתיים שנה, מכהן כיושב ראש הסניף כבר קדנציה שנייה ורואה בכך שליחות.

רשימת הפעילויות שמציע הסניף למשפחות השכולות ארוכה. בין השאר יש שם חוגי קרמיקה, אנגלית, יהדות, ערבית מדוברת, פילטיס, סריגה אומנותית, ריקודי בטן, הרצאות וסדנאות. הייתה סדנה לשיפור ביטחון וערך עצמי ויש סדנה לדיגיטציה ואוריינות. מסיבת סיום הקיץ כללה הקרנה פרטית בקולנוע של הסרט "קופה ראשית". "אני מנסה לשלב בין האלמנט החווייתי לאלמנט התוכני בכל הקשור לפעילויות", מסביר אלי. "הכול נעשה במחשבה ועם הרבה אהבה".

לצד אלה יש את כל נושא ההנצחה והמורשת שמקבל מקום גדול בעפולה. "אנחנו מחזקים את נושא ההנצחה והזיכרון", אלי אומר. "אני מבקש מההורים עוד ועוד חומרים על הנופלים. יש כמה סוגי הנצחה, בכלל זה מיזמים עם בתי הספר וגם ספר לכל נופל".

במלחמה האחרונה נוספו משפחות חדשות רבות למשפחת השכול באזור עפולה. "מניסיון, חולף זמן עד שמשפחה שכולה מצטרפת לפעילות באופן שוטף", אומר אלי. "ההורים השכולים הצעירים גם נמצאים עדיין במעגל העבודה. הרבה פעמים יש להם עוד ילדים בבית. הורים מבוגרים מ'חרבות ברזל' מגיעים לפעילויות. הצעירים יותר מגיעים בעיקר לטיולים ולנופשים.

"אנחנו זוכרים תמיד שגם הצעירים וגם המבוגרים חוו אסון שלא ניתן בכלל לתיאור. כולם צריכים רגישות ותשומת לב".

חברים. היום מונה הסניף כבר 220 חברים. אין להם עדיין "בית יד לבנים" פיזי, קיים רק חדר הנצחה, אבל הם פועלים לכך יחד עם עיריית אופקים בימים אלה. "בהתחלה היה קשה להניע את האנשים לפעילות", מתאר דורון בכנות ומשבח גם את נשות הוועד שלצידו, שאותן הוא מכנה "הבולדוזריות". "ביקשתי להרחיב את הסניף גם למשפחות מנתיבות, משדרות, ממועצת מרחבים. היום אנחנו סניף ענק, אבל זה נבנה לאט, בזכות

סגן ניצב דורון אלוני, אביו של סמל ערן אלוני ז"ל ויו"ר סניף אופקים

”

"החזון הוא לעצב קהילה של משפחות שירגישו בנוח יחד"

פעילויות איכותיות והמון השקעה". הפעילויות בסניף אופקים מגוונות, וגם הקהל מגוון. יש חוגים, הרצאות, טיולים. בל"ג בעומר ארגנו את "מדורת השבט", בקיץ עשו הפנינג גדול. יש פעילויות לכל המשפחה ויש למשל פעילויות לזוגות. "החזון שלי הוא לעצב קהילה של משפחות שירגישו בנוח יחד", אומר דורון.

"אני יד לבנים של חללי מערכות ישראל מתש"ח ועד היום", מדגיש אלוני כשהוא נשאל על השילוב של הדור הצעיר והוותיק מקרב המשפחות השכולות. "יש מן הסתם

משפחות יקרות! אתם ב-❤ שלנו!

ארגון יד לבנים וקבוצת גולף מאחלים לכם שנדע למצוא את השקט, האחדות והטוב שיש בכולנו.

כמדי חג גם הפעם החלטנו לפנק אתכם בשובר בסך 250 ₪ או בבחירת אחת מהמתנות המוצגות בעלון זה.

את השובר או המתנה ניתן לממש באחת מחנויות קבוצת גולף הנמצאות בלינק המצורף

<https://golf-branches.base44.app>

GOLF & CO

סט מצעים זוגי 160X200
דגם פרימיום או בייסיק

& GOLF GROUP

GOLF CARD
₪ 250

GOLF GOLF&KIDS GOLF&CO INTIMA
POLGAT kitan SABON

לרכישה בחנויות הקבוצה
כולל כפל מבצעים והנחות

מפת שולחן + 6 כוסות יין רוסו
כל המפות למעט טוליפ, מימי והניה

כרית + שמיכת יחיד
כרית עד 229.9 ₪ + שמיכת יחיד

39640030000 | 93640020100 | 93640040100
89640020100

2 שמיכות פוך סינטטי יחיד /
שמיכת פוך סינטטית זוגית

300 ₪ לרכישה מוצרי FOODY
למעט סירי פודי בצבע אופוויט

שלישיית קרשי חיתוך
894754656900

סט 18 צלחות
סטים עד 429.9 ₪

POLGAT

2 חולצות פולו / טריקו
כל חולצה עד מחיר תווית 229.9 ש"ח

חולצה מכופתרת MM / HP
NON IRON

GOLF

3 חולצות פולו גולפר או
פרימיום / T ממותג GOLF

2 חולצות נשים
כל חולצות נשים כל אחת עד מחיר תווית 229.9 ש"ח

2 חולצות מכופתרות GOLF

kitan

40640020100

שמיכה זוגית אורסט

600110000000 | 180110100000 | 180110200000
40640010100

שמיכה יחיד+כרית / 2 שמיכות יחיד

GOLF & CO

שטיח אמבט + מבשם

מבשמים עד מחיר 199.9 שטיחונים עד מחיר 169.9

3 מוצרים מ SABON

סבון 500 מ"ל + קרם ידיים 75 מ"ל + ניחוח
ארומה 245 מ"ל במגוון ריחות

INTIMA

2 סטים פיג'מות

2 סטים של פיג'מות כל כל פיגמה עד
מחיר תווית 229.9 ש"ח

בתוקף עד 31.12.26 | התמונות להמחשה בלבד | עד גמר המלאי | מימוש אחד ללקוח | בכפוף לתקנון | אין החלפות / החזרות
לא ניתן לרכוש כרטיסים או מוצרי קונסיגנסיה כמו סטימצקי | לרכישה בחנויות בלבד

הבית השני של המשפחות השכולות הדרוזיות

בית יד לבנים הדרוזים מלווה ומחזק את המשפחות השכולות מרגע האסון ולכל חייהן. לאורך השנים חלו שינויים בכל הנוגע לתפיסת ההנצחה של חללי מערכות ישראל בעדה. היום משלבים בין תרבות ההנצחה הישראלית לערכים הדרוזיים

ד"ר רמזי חלבי, יושב ראש יד לבנים הדרוזים

שעל שמו הוא נקרא, רב סמל לוטפי אמל נסראלדין, נפל במהלך מרדף אחר מחבלים בשנת 69'. לוטפי הוא בנו של אמל נסראלדין ז"ל, חבר כנסת לשעבר, חתן פרס ישראל ומייסד יד לבנים הדרוזים. "היום אנחנו עושים פעילות מותאמת צרכים" בהתאם למה שעולה מהמשפחות השכולות. הפעילות כוללת, בין השאר, סדנאות טיפול, יצירה והעשרה, הרצאות, נופשים, סיורים, ימי פעילות ואירועים ייחודיים. יש פעילות שמתאימה יותר להורים השכולים ופחות לאלמנות וליתומים, שגם בהם מטפלים בבית יד לבנים הדרוזים. בני המשפחות השכולות לוקחים חלק כמובן גם בפעילויות ארגון יד לבנים הארצי. "אנחנו עושים סדנאות גינון, בישול, ציור, הכול מהכול", מתאר לוטפי. "באחד המפגשים של סדנת הבישול לקחנו את האימהות והאלמנות לבסיס צבאי והן בישלו לחיילים ארוחת צהריים".

נגיעה אישית

לצד הפעילויות המגוונות יש גם מסורת של "ביקורי בית". מאז שבעה באוקטובר קיימו רמזי חלבי והצוות שלו 180 ביקורי בית בקרב משפחות שכולות ותיקות וצעירות מקרב העדה. "זה חלק מהנגיעה האישית והקשר שלנו עם המשפחות", אומר רמזי. "אנחנו איתן ברגעי העצב והכאב, ואנחנו איתן גם ברגעים שמחים". אחת לשנה נערך יריד יצירה של המשפחות

”
בנוגע לחללים אימצנו את התרבות הישראלית על פי הערכים הדרוזיים. יש שילוב כשאנחנו נותנים כבוד לנומרות ולערכים של העדה

מלווים את המשפחה השכולה מרגע האסון לכל חייה". המלחמה האחרונה השפיעה גם על בית יד לבנים הדרוזים. "נוצרו שתי רמות פעילות, רמה ייחודית למשפחות חרבות ברזל ופעילות לכלל המשפחות", מתאר חלבי. "התאמנו את עצמנו מאז תחילת המלחמה", מפרט לוטפי נסראלדין, מנכ"ל יד לבנים הדרוזים ובעצמו אח שכול. אחיו,

"ייחודיות תרבותית", כך מגדיר ד"ר רמזי חלבי, יושב ראש ארגון יד לבנים הדרוזים, את הייחודיות של בית יד לבנים הדרוזים לעומת בתי יד לבנים האחרים. "אין הבדל בין חלל דרוזי ליהודי", הוא מדגיש. "כולנו ישראלים. אין הבדל בכאב של המשפחה, אין הבדל בגעגועים. אבל יש ייחודיות תרבותית". רמזי הוא אביו של סרן אמיר חלבי ז"ל, מפקד מחוז בפיקוד העורף שנפטר ממחלה קשה במהלך שירותו הצבאי. רק לאחרונה נבחר לכהונה נוספת כיושב ראש יד לבנים הדרוזים אחרי שהיה מועמד יחיד. "משרה מלאה בהתנדבות, אפילו משרה פלוס", הוא אומר על התפקיד שהוא ממלא. "הרבה אחריות וזכות גדולה".

אף משפחה לא בוחרת להיות משפחה שכולה

450 חללים דרוזים נפלו מקום המדינה, 16 מתוכם במלחמת חרבות ברזל. "כולם גיבורים", אומר חלבי. "אני מגיע למשפחה כבר בהלוויה, כדי לנחם", הוא מספר. "מייד אחרי שבוע האבל הראשון, אנחנו נכנסים יותר לתמונה. בדרך כלל לוקח זמן עד שהמשפחות מצטרפות לפעילויות. כל משפחה והקצב שלה. "אף משפחה לא בוחרת להיות משפחה שכולה", הוא אומר. "מרגע שמשפחה מצטרפת למעגל השכול, אנחנו ביד לבנים הדרוזים עושים הכול כדי לעטוף אותה ולחזק אותה. אנחנו

תמונות מפעילויות בית יד לבנים הדרוזים

בית יד לבנים הדרוזים, המשרד המרכזי והאנדרטה שוכנים בדלית אל-כרמל, במבנה ההיסטורי "בית אוליפנט". למעלה מחמישים אלף איש מהארץ ומחוץ לארץ ביקרו במקום רק בשנה האחרונה ושמעו על מורשת החללים הדרוזים, על תרומת העדה ועל הקשר המיוחד שלה עם העם היהודי ועם מדינת ישראל. הבית מפעיל גם חמש שלוחות בבית ג'אן והסביבה, מעיאר והסביבה, ירכא והסביבה וחורפיש והסביבה.

אחד בעוספיה לכל החללים הדרוזים", אומר חלבי. "עם הזמן כמעט בכל יישוב דרוזי יש בית קברות צבאי. הדרישה באה מקרב הקהילות שלנו. זה הפך לסמל עבור הקהילה במקום".

להוקיר שוב ושוב

"המשפחות השכולות מבקשות נצח, לא אירוע חד-פעמי", אומר חלבי. "הן מבקשות אירועים שמוקירים את זכר החלל שוב ושוב, שלא נשכח אותו, שנשאיר אותו בזיכרון הקולקטיבי והמשפחתי. הן יודעות שאנחנו נמצאים לצידן. בית יד לבנים הדרוזים הוא הבית השני שלהן".

לא יודע איפה הוריי קבורים. בעבר היו המון חילוקי דעות עם אנשי הדת. אמל נסראלדין ז"ל לא ויתר. הוא התעקש שתהיה הנצחה. היום הגענו עם אנשי הדת להסכמה. אפשר לומר שבנוגע לחללים אימצנו את התרבות הישראלית, על פי הערכים הדרוזיים. אנשי הדת שלנו משתתפים בימי הזיכרון והשייח' שלנו אומר את תפילת אל פאתיחה, כחלק מהטקס. אנחנו עושים 'מיקס' בין האמונה הדתית שלנו לצורת הנצחה הישראלית. יש שילוב כשאנחנו נותנים כבוד לנורמות ולערכים של העדה".

השינוי חל גם בכל הנוגע לבתי העלמין הצבאיים. "בהתחלה היה בית קברות צבאי

השכולות. יש גם פעילויות משותפות עם בתי יד לבנים אחרים וחייבור בין משפחות שכולות דרוזיות ויהודיות. "משפחות שכולות דרוזיות ויהודיות ותיקות מבקרות משפחות שכולות דרוזיות ויהודיות צעירות מאז תחילת המלחמה", מספר רמזי ומדגיש ש"מבחינתנו כל משפחת השכול היא משפחה אחת גדולה".

הסכמה עם אנשי הדת

נושא הנצחה עבר שינוי לאורך השנים בקרב העדה הדרוזית. "לפי האמונה או הדת הדרוזית, לא צריך הנצחה ולא צריך קבר, אין צורך בדבר הזה", אומר חלבי. "האדם נולד מחדש והגופה שלו לא חשובה. אני אפילו

"אין למשפחה השכולה הבדואית משהו אחר חוץ מיד לבנים"

משפחות שכולות בדואיות מוצאות עצמן פעמים רבות מבודדות. בית יד לבנים הבדואים הוא עבור מוסד חינוכי, חברתי ותרבותי גם בסביבה עוינת, שלא עוטפת ותומכת

החברה, את הסביבה התומכת למשפחה השכולה הבדואית. אין למשפחה השכולה הבדואית משהו אחר חוץ מיד לבנים.

להוציא את ההורים מהבדידות שנכפתה עליהם

זיאד, יו"ר יד לבנים הבדואים ומי שיזם ופעל להקים את אתר ההנצחה הממלכתי לזכר החללים הבדואים סמוך לצומת המוביל, הוא יתום צה"ל. אביו, מפקח משנה סאלח סעדי ז"ל, נפל בקרב בחורף 1972. "זה מפעל החיים שלי", הוא אומר על יד לבנים הבדואים. "מקום שהפך למוסד חינוכי, חברתי ותרבותי."

"אנחנו מלווים את המשפחה השכולה עשרים וארבע שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע", זיאד משתף. "לא רק ביום הלוויה והאבל. זה משהו תמידי. אנחנו מטפלים בהורים השכולים, באחיות, באחים, באלמנות, ביתומים. משפחה שכולה יכולה להתקשר אליי גם באמצע הלילה, אם צריך".

מה אתם עושים למען המשפחות השכולות?

"המשימה שלנו היא קודם כול להוציא את ההורים מהבדידות שנכפתה עליהם. אנחנו מלווים אחים שכולים ויתומים שמבקשים להתנדב לצה"ל, שהולכים ללמוד אחרי הצבא. יש משפחות שהיינו צריכים להוציא להן תעודות זהות. אפשר לומר שאנחנו מטפלים בכל מרחב החיים, מהדבר הקטן ביותר ועד הגדול ביותר. כל מה שהמשפחה השכולה

זיאד סעדי, יושב ראש יד לבנים הבדואים

”

"אין למשפחה שכולה
בדואית סביבה תומכת
של שכנים, של המועצה.
לפעמים אפילו המשפחה
המורחבת לא מבקרת
אצלה. המשפחות בהרבה
מקרים מנודות, כי הבן
התנדב לצבא"

"זה מקום המפלט היחיד למשפחות השכולות הבדואיות", כך אומר זיאד סעדי, יושב ראש יד לבנים הבדואים, על הבית שבראשו הוא עומד. "עבור משפחה שכולה בדואית, בית יד לבנים זה ממש מקום מקודש. יש לו משמעות אחרת לגמרי מכל סניף של יד לבנים."

"משפחה שכולה בדואית חיה בבדידות הורגת", מסביר זיאד. "היא עוברת שבעה מדורי גיהנום. היא לא סובלת רק מנפילת הבן. זה משהו הרבה יותר עמוק בחיי היום-יום. מדובר בדיני נפשות."

"אנחנו חיים הרבה פעמים בסביבה עוינת", הוא מספר, על המשפחות השכולות הבדואיות. "לגאווה על הבן שנפל מצטרף הרבה פעמים גם חשש. יש משפחות שכולות שמנסות להצניע את כל טקסי הזיכרון, אפילו את הלוויה, את מסע הלוויה. אם למשפחה שכולה יש למשל עסק, הרבה פעמים לא באים לקנות אצלה. יש משפחות שכולות שיש להן קושי ללכת לבית העלמין כי נועצים בהן עיניים, או משפחות שנמנעות מקבר צבאי ובוחרות לעשות קבר אזרחי ליקיריהן בגלל לחץ חברתי."

"אין אף אחד שירים טלפון למשפחה שכולה בדואית בחג ויגיד לה 'חג שמח'", אומר זיאד. "אין למשפחה כזאת סביבה תומכת של שכנים, של היישוב, של המועצה. לפעמים אפילו המשפחה המורחבת לא מבקרת אצלה. המשפחות בהרבה מקרים מנודות, כי הבן התנדב לצבא. יד לבנים מהווה את

מהצפון עד הדרום

אתם ממוקמים בצפון. איך מתגברים על העובדה שלא כל המשפחות נמצאות בצפון?

"יש 46 משפחות שכולות בדואיות בדרום הארץ. אנחנו דואגים שגיעו מפעם לפעם אלינו. חלק מהפעילויות מגיעות גם אליהן. כל בני המשפחות השכולות כמובן לוקחים חלק בטיולים ובכנסים שאנחנו עושים. יש בני משפחות שלא יצאו מגזרת העיר שלהם. פתאום הם מכירים את הארץ, נוסעים לחוץ לארץ".

234 חיילי צה"ל וכוחות הביטחון, בני העדה הבדואית, אומר זיאד, נפלו במערכות ישראל. 17 מהם נפלו מאז שבעה באוקטובר, בוקר שמחת תורה. "המשפחות השכולות הוותיקות מקבלות באהבה, בהבנה ובחיבוק את המשפחות השכולות החדשות", אומר זיאד. "אנחנו מלווים את המשפחות השכולות החדשות, מושיטים להן יד ומנסים לעזור להן, עם הניסיון והידע שצברנו. אנחנו מבקשים להראות להן שהן לא לבד, שיש חברה שתומכת בהן".

”

"המשפחות השכולות הוותיקות מקבלות באהבה, בהבנה ובחיבוק את המשפחות השכולות החדשות. אנחנו מלווים אותן, מושיטים להן יד ומנסים לעזור להן עם הניסיון והידע שצברנו"

תכיני לי עלי גפן'. היא סיפרה את זה, וכולנו, כל הנוכחים, הזלנו דמעות. דמעות של אושר, לא רק של כאב, דמעות של ביחד שמפיג את הבדידות הנוראה".

צריכה. אצלנו המשפחה השכולה הבדואית מוצאת מזור, שלווה נפש".

בילויים ברוח המורשת והמסורת

לצד הפעילויות של יד לבנים הארצי, מסביר זיאד, המשפחות השכולות הבדואיות זקוקות לפעילויות ייחודיות, שמתאימות למורשת ולמסורת הבדואית. "אנחנו מעלים סוגיות שחשובות וייחודיות לאוכלוסייה שלנו", הוא מדגיש. משפחה שכולה בדואית, בגלל שהיא הרבה פעמים מבודדת חברתית, שוקעת עוד יותר בדיכאון ובכאב. אנחנו מוציאים את המשפחות החוצה, לבילויים משותפים".

ספר על מפגש כזה...

"יש מפגש של נשים מבשלות, אחת לשבועיים. באחת הפעמים הייתה אימא שסיפרה שהיא חמש-עשרה שנה, מאז שהבן שלה נפל, לא הכינה עלי גפן. זה היה המאכל האהוב על הבן שלה. פתאום, במפגש המשותף, היא החליטה להכין עלי גפן. 'אני מרגישה כאילו הבן שלי שוב בא הביתה מהבסיס ומבקש ממני, 'אימא,

דרישת שלום

המילים והרעיונות שהותירו הנופלות והנופלים בני כל הדורות מועלים על סטיקרים ומתורגמים למעשים ולמורשת חיה. מיזם ייחודי הופך את הזיכרון לפעולה יומיומית ואת הערכים שבהם האמינו הנופלים למציאות

"אחי עמד להתחתן לפני שנפל", מספרת אורה. "הניצחון והשמחה הלאומית היו כל כך גדולים כשהוא נפל, שלא באמת נתנו לנו להתאבל".

למרות שחלפו כמעט שישים שנה מאז המלחמה, אורה ומשפחתה בחרו להנציח את אבנר האח בסטיקר. "איפה שניתן יהיה להדביק את הסטיקרים לזכר אבנר אחי, אני אדביק", היא אומרת בהתרגשות. "הסטיקרים לזכרו של אחי יודבקו ליד הסטיקרים של החללים של היום, בעיניי זה סמל לגבורה המתמשכת. העבר הרחוק יפגש עם ההווה ועם הגיבורות והגיבורים שנופלים היום".

סטיקרים שלא ידהו

כל סטיקר הוא חלון קטן שמזמין את הציבור להכיר את הנופלים, לזכור, לעשות ולכתוב. בעוד הסטיקרים שנמצאים כיום במרחב הציבורי ידהו עם הזמן, אתר ד"ש - לוח זיכרון דיגיטלי - יישאר לנצח. "מיזם שנותן כוח", אומרת יעל אוסטר, אימו של סרן איתן אוסטר ז"ל, מפקד צוות לוחמים ביחידת אגוז, שלחם מאז שבעה באוקטובר בקרבות גבורה רבים עד שנפל בלבנון באוקטובר '24: "כל כך מחזק לדעת שאיתן יישאר בזיכרון, שמושפעים ממנו ומערכים אותו ואת ההקרה שלו", היא אומרת. על הסטיקר לזכרו של איתן נכתבו דברים שאמר: "לוחם אמיתי נלחם לא בגלל שנאתו למי שעומד מולו, אלא בגלל אהבתו למה שעומד מאחוריו". "איתן לצערי לא הספיק להתחתן, להוליד ילדים ולהעביר את הגנים שלו", אומרת יעל. "הוא לא השאיר הורשה, אך השאיר מורשה. ודרך הסטיקרים אנחנו מנסים להפיץ אותה

מציע לעשות מעשה טוב בהשראתו; לחייך לאדם שעובר ברחוב ולהראות לו שהעולם יכול להיות מקום טוב יותר, או להקדיש רגע ביום כדי להביט על חצי הכוס המלאה.

מצוואה למורשת נצחית

במסגרת אתר ד"ש המילים של הנופלים מתורגמות לפעולות יומיומיות שכל אחד מאיתנו יכול לעשות, והצוואה הופכת למורשת חיה.

"לתרום ולתת מעצמך, לאהוב את הבריות", זה המסר שביקש להעביר סמל יהודה גלילי ונכתב עכשיו על הסטיקר לזכרו. גלילי הוא אחד מחללי אסון הצוללת דקר שמקום קבורתם לא נודע מאז שנת '68. אתר ד"ש מציע לעשות משהו טוב בהשראתו של יהודה גלילי ז"ל: לבחור אדם אחד ולהקדיש לו רגע של תשומת לב או לתרום מוצר חיוני. גם המילים של סגן אדר בן סימון, שנפלה בקרב הגבורה בזיקים בשבעה באוקטובר, הופכות עכשיו לצוואה חיה. "חיוך לא אמור לרדת מהפנים לכל החיים", קבעה אדר. צעירה שמחה, מנהיגה מלידה עם כישורים חברתיים יוצאי דופן, שהייתה מפקדת מצטיינת. האתר מציע לקהל הרחב לעשות מעשה טוב בהשראתה של אדר, ולקחת את דרישת השלום שלה כערך לחיים.

פרויקט שמפניש בין כולם

טוראי אבנר גץ ז"ל נפל במלחמת ששת הימים, בקרבות על ירושלים. אחותו, אורה עמר גץ, הכינה לאחרונה סטיקר עבורו עם הכיתוב, "אפילו חתן מחופתו יוצא למלחמת מצווה", והעלתה אותו באתר ד"ש.

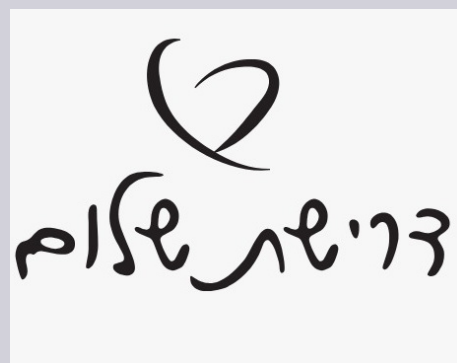
על ספסלים, בכניסה לתחנות רכבת, בצמתים וברחובות, בכל פינה במרחב הציבורי הישראלי ואפילו ברחבי העולם, מופיעים סטיקרים - מדבקות ועליהן משפטים שכתבו או שאמרו בחייהם הנופלות והנופלים ועכשיו הפכו לצוואות חיים. הסטיקרים ששטפו את הרחובות מאז שבעה באוקטובר יצרו כלי הנצחה חדשני. במסגרת אתר ד"ש - ערכים שממשיכים לחיות" שיצרה חברת הילמ"ה (הייטק למען החברה), מוצגים סטיקרים של נופלות ונופלים מכלל מערכות ישראל לצד משפטים ומסרים שהותירו חללי המלחמה האחרונה. "המיזם מחבר בין זיכרון הנופלות והנופלים לבחירה בחיים", אומר אח שכול שאחיו מונצח במיזם. "הנצחה היא לא רק לזכור את מי שאיבדנו, אלא לבחור לחיות לאורם של היקרים שלנו. זו הדרך שבה המורשת שלהם ממשיכה לפעום בתוכנו".

ערכים ממשיכים

סמל אוזנה ברטו נפל בקרבות הבלימה ברמת הגולן במלחמת יום הכיפורים. על הסטיקר לזכרו נכתב: "חיוך, אהבת האחר והמשפחה מנצח הכול". ברוח אהבת המשפחה, התורה והארץ שאפיינו את ברטו ז"ל מציעים באתר ד"ש, לציבור הרחב, להקדיש זמן לשיחה עם בן משפחה, לתמוך במישהו מהקהילה או להציע עזרה כדי להביע אכפתיות. "אחי, כשאתה מחייך הכול נראה אחרת", נכתב על הסטיקר לזכר סמיר עמית פרידמן מחטיבת הנח"ל שנפל בקרב באוגוסט '24. עמית, עם חיוך תמידי, הסתכל תמיד על החיים בצורה חיובית ואופטימית. האתר

מיזם "דרישת שלום" הוא פרויקט הנצחה וזיכרון ייחודי שמחבר בין מורשת הנופלים לעשייה חברתית וחוסן אזרחי. המיזם, שהוקם בשיתוף פעולה בין חברת הילמ"ה (הייטק למען החברה) וארגון יד לבנים, מבקש להפוך את המילים והרעיונות שהשאירו הנופלות והנופלים בני כל הדורות למורשת חיה ולעשייה אקטיבית. במסגרת האתר מועלים סטיקים שהופקו על ידי משפחות שכולות ועל ידי חבריהם של הנופלים לזכר הנופלים והנופלות בני כל התקופות. בסטיקים מופיעים מסרים, סמלים, ערכים וסימני דרך לחיים. הפרויקט מציע לציבור הרחב לא רק לזכור באופן פסיבי, אלא לאמץ את הערכים, להמשיך את דרכם של הנופלים ולהפוך את המילים למעשים מתוך תפיסה שהמילים והערכים שאפיינו את הנופלים יכולים להוות השראה ומצפן לכולם. לחיצה על הסטיק מאפשרת להגיע לדברים שנכתבו על החלל באתר

"זיכור". האתר מזמין את הציבור הרחב לעשות מעשים ברוח ערכי הנופל או הנופלת. הגולשים מרחבי הארץ והעולם שנחשפו לסטיקים יכולים לשלוח באמצעות האתר מכתבים למשפחות הנופלים. משפחות שכולות חברות ארגון יד לבנים קיבלו הודעה עם קישור לאתר ד"ש וליצירת סטיק. מאז תחילת הפרויקט נוספו מאות סטיקים חדשים של נופלים מכל מלחמות ישראל.

לעיצוב סטיק הנצחה אישי: <https://forms.monday.com/forms/9a8e42eea7e75880dd26c8be292fea6d?r=use1>

עולים על הגל

מסעות תרפיים ימיים להורה וילד ולאחיות ואחים שכולים מקרבים בין ההורים לילדים, ומאפשרים לאחים שכולים מכל התקופות להיפגש, להיפתח, לאסוף חוויות חדשות וליצור חברויות

י'לפטורמת יציאה מהשכול'. הוא כתב, יחשוב לי שיהיה לכם טוב, שמרו על עצמכם ועל הבריאות שלכם. זה מחזק אותי, אבל אני עדיין בוכה".

במסגרת פעילויות ייחודיות בארגון יד לבנים לאחיות ולאחים השכולים נולדו שני מסעות תרפיים ימיים; מסע להורה וילדו ומסע לאחים שכולים בגיל 20-35. המסעות נולדו מתוך ההבנה וההכרה בקושי שחווים אחיות ואחים שכולים וגם בחשיבות הידוק הקשר בין האחיות והאחים השכולים להוריהם בעקבות האסון. "זה בעצם סוג של נתק מהשגרה היומיומית שלנו", מתאר גבי את מה שחווה בריטריט שבו היה עם שני בניו. "אנחנו חיים את השכול. אני נמצא כל יום שישי בהר הרצל, שם אריאל קבור. מגיעים לשם כל מיני אנשים, קבוצות, ואני מספר להם על החיילים, מספר להם על הבן הגיבור שלי. זאת בעצם השגרה שלי. פתאום באתי לחוות וליהנות דווקא עם שני הבנים הצעירים שלי, להיות איתם ביחד. לא לדבר על אריאל. אכלנו ביחד, הלכנו לים ביחד. "הבנים באו פשוט ליהנות", הוא אומר

”

**גבי, אביו של סמל אריאל
סוסנוב ששונוב ז"ל:
"הבנים באו ליהנות, להיות
עם אבא. לחוות חוויה. זה
משהו שלא קרה הרבה זמן.
הילדים ראו גם אבא מחייך"**

אינטנסיבי, מתוך שינה. ראיתי לנגד עיני את הקבר של אריאל. בסוף אשתי העירה אותי. אריאל נולד ליום הולדתי השלושים. אני הייתי הסנדק שלו. זה היה קשר מיוחד. אני מתחיל לדבר עליו, אז אני בוכה. כל פעם שיש משהו שמזכיר אותו, אני מתחיל לבכות. לא האמנתי אף פעם שאני אהיה בסיטואציה כזאת.

"אני כל הזמן נזכר בדברים שאריאל כתב לנו לפני שהוא נפל", גבי אומר. "הוא הכין לנו, ככה אני מרגיש, אני קורא לזה

באחד הימים של הריטריט הורה וילד, ישבו ההורים והילדים בקבוצה לשיחה. גבי סוסנוב, אביו של סמל אריאל סוסנוב ששונוב ז"ל, לוחם הנדסה שנפל בנובמבר 2024 בגבול הלבנון, ישב עם שני בניו הצעירים, מיכאל בן השבע-עשרה ואליהו בן העשר. "פתאום נשאלה שאלה, האם אבא בוכה הרבה", מספר גבי. "מיכאל, הבן שלי, אמר, 'כן. אבא בוכה הרבה מאז שאריאל נהרג'. אז שאלו אותו, 'ואיך אתה מסתכל על זה'. הוא אמר, 'לא ראיתי את אבא אף פעם בוכה קודם. אבא היה תמיד שמח, עליז, קופצני, משעשע'.

"זה מפריע לך? שאלו אותו. הוא אמר שלא. הוא אמר, 'אני מבין את זה. אני מבין שכואב לאבא'.

"זאת המציאות שלנו", אומר גבי, על מה שחשים ילדיו. "אלה החיים שלנו, וזה המצב שלי היום. זה חלק ממני. אני לא מצליח לצאת מזה. אני לא יכול להתעלם ממה שקרה. זה איתי. זה מלווה אותי. "יומיים לפני שיצאנו לריטריט", הוא מגלה, "פתאום באמצע הלילה בכיתי בכי

”

על הריטריט. "להיות עם אבא. לחוות חוויה. זה משהו שלא קרה הרבה זמן. הילדים ראו גם אבא מחייך".

הבית משתנה

סמל תומר ליבוביץ' ז"ל, לוחם שריון, נפל בקרב גבורה בבוקר שבעה באוקטובר, שעה שהגן על מוצב נחל עוז. תומר, ספורטאי ותלמיד מצטיין, היה ילד ה"סנדוויץ'" במשפחה. יש לו אחות גדולה, נועם, ואחות צעירה, ליאור. "הם היו שלישייה מאוד מחוברת", אומרת קרן ארד ליבוביץ', אימא שלהם.

קרן הגיעה לריטריט "הורה וילד" יחד עם בתה הצעירה, ליאור. "ליאור חגגה בת מצווה חודש אחרי שתומר נפל", מספרת קרן. "הנפילה של תומר הייתה שוק מאוד גדול לכולנו, גם לה. מהרגע הראשון ליאור הייתה בסוג של מלחמה. מצד אחד, היה לה נורא חשוב שלא יתייחסו אליה בצורה שונה, לא בבית ספר ולא בחברה ולא באף מקום. מצד שני, יש גם כאב מאוד גדול. הבית משתנה, ההורים הם לא מה שהם היו לפני. "יש הרבה אתגרים", אומרת קרן בכנות גדולה על הזמן שחלף מאז, "וליאור צולחת אותם. היא יודעת לשמור על עצמה. היא למשל פחות מתחברת לטקסים, אז יש דברים שהיא פשוט לא מגיעה אליהם ואנחנו בסדר עם זה. מנגד, שנה אחרי שתומר נפל עשינו ערב לזכרו, והיא עלתה ושרה וסיפרה על תומר שלה".

עכשיו זה הזמן שלי

האסון, אומרת קרן, משפיע גם על מה שקורה בבית. "דווקא בגלל המצב, מי שנשאר מנסה להתלכד, אבל הזמן שלנו ביחד על אחד 'חסר', אומרת קרן.

"אחרי שתומר נהרג, חלק גדול מהחיים הפך להיות סביבו", היא ממשיכה. "עם הטקסים, עם הביקורים של החברים שלו, עם ההנצחה. יוצא שהילד שאיננו, נוכח בצורה מאוד עוצמתית ומשמעותית, והרבה פעמים תופס מקום יותר גדול מכפי שאולי הוא היה תופס אם הוא היה בחיים, שאז תשומת הלב מתחלקת בין שלושה ילדים וכל אחד שנזקק מקבל תשומת לב לפי הצורך.

קרן, אימו של סמל תומר ליבוביץ' ז"ל: "אחרי

שתומר נהרג, חלק גדול

מהחיים הפך להיות סביבו.

יוצא שהילד שאיננו, נוכח

בצורה מאוד עוצמתית

ומשמעותית, והרבה פעמים

תופס מקום יותר גדול מכפי

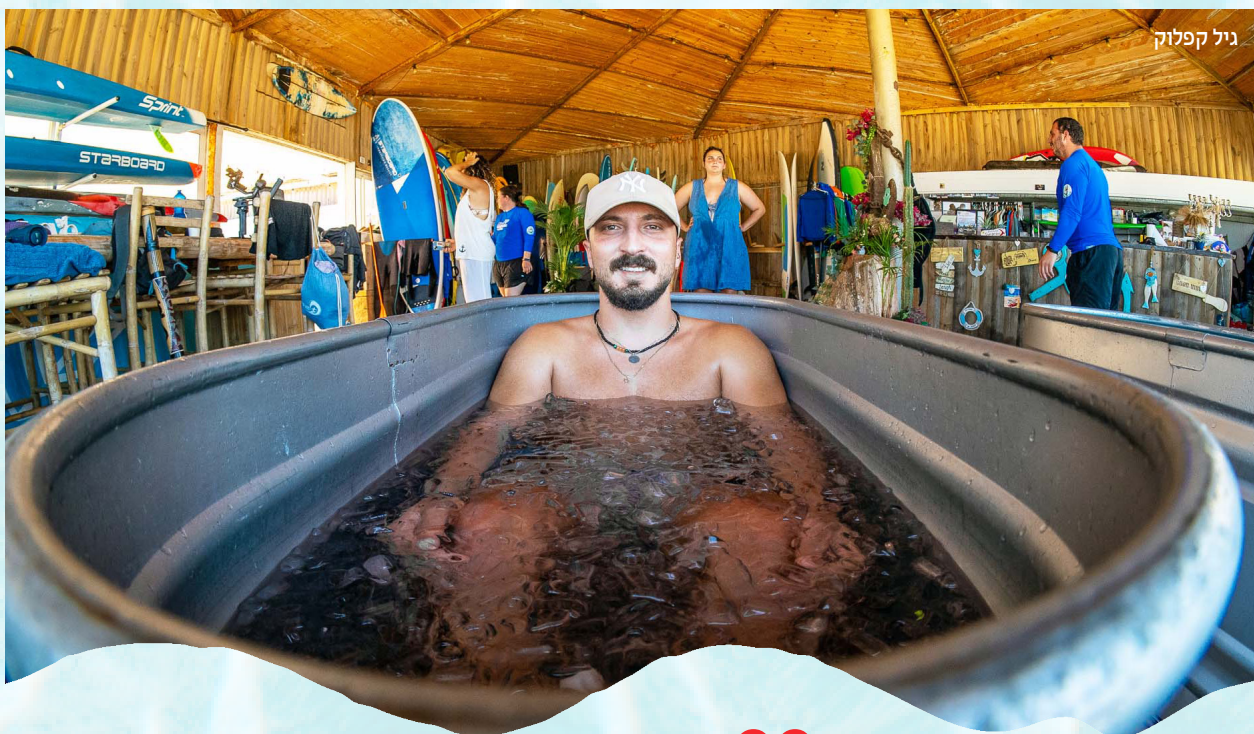
שאוילי הוא היה תופס אם

הוא היה בחיים"

מסע הורה וילד

המסע התרפויטי הימי להורים וילדים שכולים מאפשר לעצור רגע את שגרת ההתמודדות, לחוות זמן איכות משותף ולחזק את הקשר בין ההורה השכול לאח או לאחות השכולים הצעירים מתוך הבנה שלצד ההנצחה ושימור הזיכרון של החלל, יש חשיבות להידוק הקשר בין ההורה לבין ילדיו האחרים שנותרו בחיים.

המסע נועד להורים וילדים שכולים מכל התקופות (תלוי גיל הילדים). המשתתפים לוקחים חלק בפעילויות ימיות, בסדנאות חווייתיות, בפעילויות וולנס ובמרחבי שיח מותאמי גיל בליווי אנשי מקצוע. מטרת הריטריט לחזק את התקשורת בין ההורה לילד ואת תחושת הקרבה והחיבור המשפחתי, לצד יצירת זיכרונות משמעותיים וכלים שיסייעו להם להמשיך את הדרך יחד.

”

גיל, אחיו של רב סמל הדר קפלוק ז"ל: "אתה עם עוד אחים שכולים. זה נותן לך את החופש להתמודד, לחזק ולהתחזק. אתה יושב עם אח שכול שלא הכרת קודם ואתה נפתח"

"הילדים שנשארו מקבלים פחות מכורח זה שיש רק עשרים וארבע שעות ביממה ושנחנו יותר מוחלשים", היא משתפת. "יש מלחמה כדי לתת להם את היחס שמגיע להם. זה דורש מלחמה מסוימת מאיתנו, ההורים, קודם כול, אבל אני חושבת שגם מהם, הילדים, לוודא שהם מקבלים את תשומת הלב שמגיעה להם. ליאור למשל אומרת לפעמים, 'עכשיו זה הזמן שלי'".

הריטריט היה הזדמנות לליאור וקרן להיות יחד, רק שתיהן. "אחד הדברים

המוצלחים היה שמצד אחד ניכר שזה נעשה בשביל הילדים. הכול נסב סביבם, סביב זה שיהיה להם כיף ונחמד", אומרת קרן. "מצד שני, היו גם תכנים שעסקו בשכול, במבנה המשפחתי ובהשפעה של השכול עליו. לי היה מאוד חשוב שליאור קיבלה הצצה גם למשפחות שכולות אחרות. היא ראתה שיש דברים שקורים אצלנו ובמשפחות אחרות לא, ויש דברים שמשפחות אחרות עושות אחרת וגם מזה אפשר ללמוד. גם אני כהורה וגם היא כילדה".

יש משהו שגילית ולא ידעת קודם?

"בעיקר גיליתי כמה משמעותי לעשות את הזמן הזה, של 'אחד על אחד', והבנתי שצריך למצוא דרך לעשות את זה יותר. לא רק בגלל שיד לבנים מזמינים אותנו, אלא מפני שזה בעיקר שיקף את החוסר שיש לנו בזה.

"בילינו יחד, ישנו יחד בחדר, דיברנו בלילה", היא אומרת. "אלה דברים שהרבה זמן לא קרו. זה נתן לנו אנרגיות, מצרך מאוד נדרש אצלנו, וזה בעיקר קירב אותנו שוב".

לחיות גם אותי וגם אותו

"היינו חברים בנפש. הוא היה כל מה שרציתי להיות, ואני הייתי כל מה שהוא רצה להיות", כך אומר גיל, אחיו של רב סמל

מסע "אח לגל"

המסע התרפויטי הימי לאחים ואחיות שכולים מכל התקופות נועד ליצור עבור האחים השכולים בגילאי 20-35 מרחב בטוח, מחבר ומעצים לצד צעירות וצעירים שחוו אובדן דומה. מטרת המסע היא לאפשר לאחיות ולאחים השכולים להכיר אחיות ואחים שכולים בני גילם, לשתף, להתחבר, להפחית תחושת בדידות וליצור קשרים משמעותיים בתוך קבוצת השווים.

במהלך המסע משתתפים הצעירות והצעירים בפעילויות ימיות, סדנאות חווייתיות, פעילויות וולנס המשלבות בין גוף לנפש ומרחבי שיח. באמצעות החוויות המשותפות בים ובטבע הצעירים מתחזקים, מרגישים שייכות, יוצרים חברויות חדשות וצוברים רגעים משמעותיים שילוו אותם גם בהמשך הדרך.

”

נוי, אחותו של רס"ב רן יעבץ ז"ל: "הרבה פעמים אחרי שאתה מאבד מישהו יקר, אתה שוכח מי היית קודם. אני מציגה את עצמי תמיד בתור 'אני נוי, אחות של רן. בריטריט, אלה היו שלושה ימים שהחזירו אותי למרכז"

אחרי שנלקח ממני הדבר הכי חשובי, ויש את הגישה שלי של 'לנסות להוציא מהמצב הנורא את הכי טוב'.

"אני הייתי מוכנה לתת את החיים שלי כדי שרן יחזור", היא אומרת. "אבל זה לא בשליטתי. אם אני עושה דברים בשבילי, זה לא אומר שאני פחות עצובה, ואם אני מחייכת, זה לא אומר ששכחתי שאין לי אח."

"שלושה ימים של ניתוק מהכול, מנוי האחות השכולה, מנוי הבת, הגישה, הדודה", היא אומרת על מה שחוותה בריטריט. "ניתוק, למרות שהכול עדיין מרחף. רן נוכח גם בריטריט. אדם שהחיים שלו טובים לא צריך להתנתק מהכול."

"הרבה פעמים אחרי שאתה מאבד מישהו יקר, אתה שוכח מי היית קודם", היא מסבירה. "אני למשל, מאז שרן נפל, ההגדרה העצמית שלי השתנתה. אני מציגה את עצמי תמיד בתור 'אני נוי, אחות של רן'. כשרן היה בחיים, אף פעם לא הצגתי את עצמי ככה, לא אמרתי אותו ראשון. בריטריט, אלה היו שלושה ימים שהחזירו אותי למרכז."

שכולים. זה נותן לך את החופש להתמודד, לחזק ולהתחזק. אתה יושב עם אח שכול שלא הכרת קודם ואתה נפתח."

בחזרה למרכז

רס"ב רן יעבץ נפל בעזה במאי '24. הוא היה בן 39. נשוי ואב לשלושה. אחרי שנפל נולדה בתו הרביעית. "יש שתי גישות", אומרת נוי, אחותו, שהשתתפה גם היא בריטריט "אח לגל", ביחס להתמודדות עם השכול. "יש את הגישה שלפיה 'לא מגיע לי לשמוח

הדר קפלוק ז"ל, לוחם ומפקד שנפל בקרב במרכז רצועת עזה בינואר '24.

גיל, 28, היה האח הבכור. הדר היה צעיר ממנו בסך הכול בשנתיים. "היינו מאוד קרובים", הוא אומר. "היינו אנשי סוד אחד של השני. מבחינתי, הוא היה גרסה יותר מוצלחת וטובה שלי."

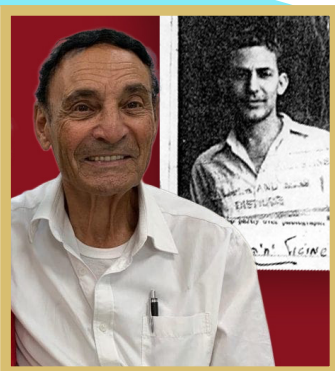
בקיץ האחרון השתתף גיל בריטריט "אח לגל" (ראו מסגרת). "כשהדר נפל, לקחתי את זה מאוד קשה", הוא מספר. "לא ידעתי איך להרים את עצמי. לא האמנתי שאני אעמוד מעל הקבר של אחי. בימים הראשונים של השבעה לא אכלתי כלום ולא שתיתי. לא רציתי לקבל את זה שהדר איננו. היום אני מרגיש שהתפקיד שלי הוא דווקא לחפות על החוסר של הדר, להיות יותר בשביל האחיות שלי, בשביל ההורים שלנו. כאילו שהוא נותן לי את היכולת לחיות גם אותי וגם אותו."

"שילוב מנצח", הוא אומר על הריטריט. "מצד אחד, יש רגעים, למשל כשאתה מנסה לתפוס גל בים או מתמודד עם אמבטיית קרח, שזה רק אתה מול עצמך. אתה מתנתק מכל העולם. מצד שני, אתה עם עוד אחים

מיזם חדש מאפשר למשפחות שכולות לשתף את הציבור הרחב בזיכרונות ובסיפורים על יקיריהן

”
אליהו, אחיו של רב"ט
שמואל יחיה ז"ל, שנפל
במלחמת השחרור: "רציתי
שידעו שהיו פה אנשים
שהתעקשו להילחם 'עד
הניצחון' גם לפני קום
המדינה"

להמשיך להיות חלק מהחברה הישראלית כולה. השנה השתתפו במיזם משפחות שכולות ותיקות וצעירות, מכל התקופות,

עדכנית של הנצחה בעידן דיגיטלי. המיזם החדש משלב בין ממלכתיות לבין חוויה אישית, נגישה ומשותפת, ומאפשר לזיכרון

עשרות משפחות שכולות השתתפו ביום הזיכרון האחרון במיזם החדש "זיכרון מבית", מיזם הנצחה דיגיטלי ראשון מסוגו שמחבר בין הזיכרון האישי לממלכתי. המיזם, המשותף לארגון יד לבנים, ארגון אלמנות ויתומי צה"ל, אגף משפחות, הנצחה ומורשת במשרד הביטחון, ומחלקת נפגעים בצה"ל, מאפשר למשפחות השכולות לשתף את סיפור יקיריהן במפגשים מקוונים, ולציבור הרחב לקחת חלק, להקשיב ולזכור יחד איתן. במסגרת המיזם נפתחו עשרות רבות של מפגשים מקוונים לאורך יום הזיכרון והימים הסמוכים לו, משעות הבוקר ועד שעות הערב. המפגשים אפשרו שיחה אישית ופתוחה, שבה בני המשפחות השכולות שיתפו זיכרונות, סיפורים ורגעים משמעותיים על אודות הנופלות והנופלים.

"הרגשתי שאני משחרר דברים שלא שחררתי עשרות שנים", מגלה אליהו, אחיו הבכור של רב"ט שמואל יחיה ז"ל שנפל בקרב ברפיח בינואר '49, במהלך מלחמת השחרור, וותיק המשתתפים במיזם "זיכרון מבית". "רגשות וגעגועים וסיפורים שחינו כמעט שמונים שנה.

"אחי עלה לארץ בשנת '46 ממצרים. במלחמת השחרור הוא התנדב לפלמ"ח, לחטיבת הראל", מספר אליהו. "הוא לחם בשלושים ושבעה קרבות, עד שנפל. עוד קודם, סבא שלנו ביקש ממנו שיעזוב את המלחמה ויבוא לעזור לו. אחי ענה לו בדיוק כמו שעונים הצעירים היום, 'סבא, כל היהודים סובלים למען המולדת. גם אתה תסבול. אני לא אשתחרר מהצבא עד שיבוא הניצחון'. היה לי חשוב להשתתף במיזם 'זיכרון מבית' כי רציתי שידעו שהיו פה אנשים שהתעקשו להילחם והתעקשו לעשות את זה 'עד הניצחון' גם לפני קום המדינה", מסביר אליהו. "רציתי לא רק להנציח את אחי, אלא גם להעביר את המסר הזה.

"אני מרגיש מאוד קרוב לאחים השכולים הצעירים, למרות שהם יכולים להיות הנכדים שלי", הוא אומר. "זו אותה גבורה נמשכת, ואותן המילים 'עד הניצחון' מאז ועד היום, ממלחמת העצמאות ועד ימינו".

חוויה אישית, נגישה ומשותפת
מיזם "זיכרון מבית" מבטא תפיסה

באמצעות המיזם
 "זיכרון מבית" מבקשים
 בארגון יד לבנים
 להרחיב את מעגלי
 ההנצחה גם מעבר
 לטקסים הממלכתיים,
 ולאפשר לכל אדם
 בישראל לקחת חלק
 פעיל ומשמעותי
 במלאכת הזיכרון, גם
 מהבית.

זה היה הקרב הראשון בחייו של יונתן. קרב אמיתי. הם הצילו חיים של עשרות אנשים."

הסיפורים מאחורי השמות והפנים

"בשלוש השנים האחרונות סיפרתי על יונתן אינספור פעמים", ממשיך גרשון. "יש כל כך הרבה סיפורים, ואני אף פעם לא מתכנן מראש מה אני אספר. אני פשוט מספר. אני רוצה שיכירו את יונתן, שישמעו עליו, שיזכרו אותו, שיעבירו את הסיפור שלו הלאה, שידעו מי הוא היה".

באמצעות המיזם "זיכרון מבית" מבקשים בארגון יד לבנים להרחיב את מעגלי ההנצחה גם מעבר לטקסים הממלכתיים, ולאפשר לכל אדם בישראל לקחת חלק פעיל ומשמעותי במלאכת הזיכרון, גם מהבית. כך יתאפשר למשפחות השכולות לשתף ולציבור הרחב להשתתף ולהכיר את הסיפורים שמאחורי השמות והפנים. בארגון מקווים שהמיזם יימשך גם ביום הזיכרון הבא, ושיוכלו להצטרף אליו משפחות שעדיין לא סיפרו על יקיריהן.

ועל התגובות שקיבל. "קיבלתי המון תגובות טובות. השנים עברו, אבל הכאב נשאר".

על החיים והגבורה

גם גרשון סביצקי בחר להשתתף במיזם "זיכרון מבית". בנו של גרשון, רס"ל יונתן סביצקי ז"ל, לוחם ביחידת "אגוז" בחטיבת הקומנדו, נפל בקרב הגבורה על שחרור מוצב כיסופים בשבעה באוקטובר, בוקר שמחת תורה. יונתן היה אמור להיות בבית באותה שבת, אך הוקפץ ליחידה שלו יום קודם. יחד איתו נפלו באותו קרב גם רב

מכל חלקי החברה הישראלית, שהזמינו קרובים, חברים ואת הציבור הרחב, בהתאם לבחירתו, להצטרף ל"חדר" המקוון שפתחו ולשמוע על יקירן. המיזם פורסם מראש, וכלל המשפחות השכולות הוזמנו להשתתף בו באמצעות רישום מוקדם. באפשרות המשפחות היה לבחור בין מפגש פרטי למפגש לכלל הציבור. לקראת המפגש נוצר קשר עם המשפחה ונעשתה הכנה כללית. כל מפגש נמשך כשלושת רבעי שעה, ולכל "חדר" היה נציג טכני שעמד לרשות המשפחה. הורים, אחיות ואחים

גרשון, אביו של רס"ל יונתן
 סביצקי ז"ל, שנפל בשבעה
 באוקטובר: "החדר הווירטואלי
 היה מלא אנשים. חיילות,
 חיילים, אזרחים, אנשים שלא
 הכירו את יונתן בחייו, אבל
 רצו לשמוע עליו. הם הקשיבו,
 התעניינו ושאלו שאלות"

סמל עמית פלד ורב סמל אלעד מיכאל ששון זכרם לברכה. המפקד ושני לוחמים נוספים נפצעו.

גרשון בחר לפתוח את ה"חדר" לזכרו של יונתן, "תנתן" כפי שהוא נהג לכנות אותו, לציבור הרחב. עשרות הצטרפו ובאו להקשיב לו במרחב הווירטואלי. "ה'חדר' הווירטואלי היה מלא אנשים", הוא משחזר. "הגיעו חיילות, חיילים, אזרחים, אנשים שלא הכירו את יונתן בחייו, אבל רצו לשמוע עליו. הם הקשיבו, התעניינו ושאלו שאלות".

מה סיפרת?

"סיפרתי גם על החיים של יונתן וגם על הגבורה שלו. כי יונתן באמת היה גיבור. לא רק בדרך שבה הוא נפל, גם בדרך שבה הוא נלחם עד שהוא נפל. כמעט שבע שעות הוא והחברים שלו ניהלו קרב אדיר, קשה.

שכולים, אלמנות, יתומים, אבל גם דודות ודודים וחברים קרובים התכנסו ל"חדר" הווירטואלי כדי לספר על היקר או היקרה שלהם שנפלו. היו משפחות שבהן בן משפחה אחד בלבד סיפר על הנופל או הנופלת, והיו מפגשים שבהם דיברו בני משפחה ומכרים נוספים והסיפור נע בין מקומות שונים במרחב הווירטואלי. חלק מהמשתתפים הקריאו קטעים או הראו פתקים אחרונים שהשאירו אחריהם הנופלות והנופלים. אחרים הציגו דברים שכתבו לזכרם אחרי שנפלו.

בקהל שהוזמן להיות איתם ב"חדר" אפשר היה לראות כמובן בני משפחה וחברים, אבל גם חיילים, קצינים וחניכי מכינות קדם צבאיות שיקלו להגיב וכמובן גם לשאול שאלות. "זה היה מחזק ומרגש", אומר אליהו, על ההשתתפות שלו במיזם

שירות לאומי משמעותי

לראשונה משתלבות בנות שירות לאומי בסניפי ארגון יד לבנים

הנוגע לטיפול במשפחות ולעיסוק בשכול, מספר זיו אביגל. "הן גם יכולות, לאורך השנה, לשתף בקשיים שיתעוררו אצלן".

"השירות הלאומי הוא בחירה לתת מעצמך למען האחר ולמען החברה, ואצלנו ביד לבנים הבחירה הזו מקבלת משמעות מיוחדת", הדגיש בפניהן אלי טהר, יו"ר הארגון. "יש לכן זכות גדולה להיות לצד המשפחות השכולות, להקשיב להן, לסייע ולפעול ברגישות ובמסירות.

"לצד הזכות יש גם אחריות גדולה, ואני בטוח שתביאו איתכן רוח צעירה, יוזמה והרבה אהבה. מנהלות אזוריים, יושבי הראש, הצוותים והמטה כולו איתכן ולצידכן. אנחנו כאן עבורכן, לכל דבר שתצטרקו, לאורך כל הדרך. ברוכות הבאות לבית של המשפחות השכולות, ובהצלחה בשירות משמעותי ומלא עשייה".

משפחה שכולה שהיא מכירה מהמלחמה האחרונה, במעגלים קרובים ורחוקים, ועל הרצון לעשות למען המשפחות ולזכר הנופלים והנופלים".

זכות ואחריות

תהליך הקבלה היה קפדני. הבנות המועמדות התכנסו בסניף יד לבנים בפתח תקווה. הן נחשפו לעשייה המגוונת של הארגון למען המשפחות השכולות ולהנצחת החללות והחללים. בהמשך גם הייתה הכשרה שכללה מפגש עם עובדת סוציאלית מטעם משרד הביטחון, מפגשים עם מנהלות האזורים, שיחות עם יושבי הראש של הסניפים שבהם הן ישרתו ועם חברי הוועד בסניף. 22 מהבנות ישרתו בסניפי הארגון ברחבי הארץ ועוד שלוש יהיו במוקד המטה בבני ברק. בשלב זה מדובר בפיילוט. "הבנות קיבלו דגשים בכל

25 בנות החלו בקיץ האחרון שירות לאומי בסניפי ארגון יד לבנים ברחבי הארץ ובמטה הארגון. זו הפעם הראשונה שבנות שירות לאומי משובצות בסניפי הארגון. "אתן נכנסות לבית של המשפחות השכולות, בית של זיכרון, קהילה ושליחות", אמר למצטרפות הצעירות מנכ"ל הארגון, מושיק אביב. "אתן גם פורצות דרך. לראשונה בתולדות ארגון יד לבנים משתלבות בנות שירות לאומי בסניפי הארגון ברחבי הארץ. אתן הראשונות, ויש לכן הזדמנות מיוחדת לעצב את הדרך גם עבור אלה שיבואו אחריכן".

ההחלטה של ארגון יד לבנים לגייס בנות שירות לאומי לסניפים השונים זכתה להיענות יפה. "כל הבנות שראיינו סיפרו שהן רוצות לעשות שירות לאומי משמעותי", משתף זיו אביגל, סמנכ"ל הארגון. "חשוב להן לתרום. כמעט כל אחת מהבנות שהגיעו סיפרה על

הרחבת מגוון אפשרויות הטיפול

מענה נוסף לרווחה רגשית לצד הטיפול הנפשי

אגף משפחות, הנצחה ומורשת מרחיב את סל המענים ומציע **מגוון התערבויות לרווחה רגשית**, בנוסף לטיפול הנפשי. במטרה לתמוך בתהליכי ההתמודדות, עיבוד וחיזוק.

מענים פרטניים בתחומים הבאים:

טיפול
מבוססי
טבע ורוח

טיפול
באמצעים
הבעתיים

שיח לרווחה
רגשית
בשיטות שונות

טיפול
גוף-נפש

ההתאמה נעשית באופן אישי,
מתוך הקשבה לצרכים, לקצב ולבחירה שלך.

היקף המענה:

עד 162 טיפולים פרטניים

לרשימה המלאה של סוגי הטיפולים,
תנאי הזכאות ואופן המימוש כנסו לאתר.

ממשיכים לפתח ולהתפתח

ארגון יד לבנים העניק גם השנה למשפחות השכולות מכל מגזרי החברה הישראלית ומכל התקופות מעטפת רחבה של תמיכה, ייעוץ וליווי. הארגון פעל לרווחת המשפחות השכולות ולהנצחת זכרם ומורשתם של הנופלות והנופלים במערכות ישראל

רשימה חלקית של השינויים והחידושים למענכן ולמענכם

אפליקציית הטבות עבורכם, "יד לבנים פלוס"

לקראת ראש השנה תשפ"ז השיק הארגון את אפליקציית הטבות "יד לבנים פלוס", ארנק הטבות דיגיטלי ייעודי לחברי ארגון יד לבנים. האפליקציה מעניקה למשפחות החברות בארגון מגוון הטבות והנחות, שוברים ומוצרים, ומאפשרת מעקב פשוט אחר יתרות, רכישות ומימוש הטבות. סרטון ההדרכה שבקישור להלן מסביר בצורה פשוטה את אופן הורדת האפליקציה ואת תהליך הכנסת אמצעי התשלום:

<https://yadlabanim.org/wp-content/uploads/2026/09/WhatsApp-Video-2026-09-06-at-15.47.55.mp4>

פרויקט "אופק" - פרויקט משותף עם הג'וינט

מטרת התוכנית היא ללוות צעד אחר צעד בתהליך החזרה לתעסוקה משמעותית. מחקר שערך ארגון יד לבנים העלה שאחד מכל שלושה בני משפחות שכולות ממלחמת חרבות ברזל לא חזר למעגל העבודה.

במסגרת הפרויקט תוגש התוכנית "חוזרים למסלול", המעניקה מערך ליווי ואימון תעסוקתי, אנושי ומקצועי. בשלב הראשון יתקיים פיילוט בהשתתפות כ-50 בני משפחות שכולות מאזור הדרום, מקריית גת ועד באר שבע.

"משלנו", מיזם ערבות הדדית - עסקים בקהילת משפחות יד לבנים

מיזם של הארגון, המבוסס על ערבות הדדית בין חברי קהילת משפחות יד לבנים. חברי הארגון שהם בעלי עסקים עצמאיים יוכלו להעלות לאתר הארגון את פרטי העסק והשירותים שהם מעניקים.

בהמשך יוכלו משפחות הארגון להיעזר בבעלי המקצוע ובבעלי העסקים מקרב המשפחות השכולות.

המיזם נועד לייצר רשת של קידום ותיעדוף העסקים של המשפחות השכולות בתוך הארגון ובהמשך גם מחוצה לו, ולעודד שיתופי פעולה וצריכת שירותים הדדית.

כל עסק שיימצא מתאים לתנאי ההשתתפות במיזם יקבל תעודת השתתפות רשמית לזכר היקר או היקירה שלו.

ההשתתפות במיזם אינה כרוכה בתשלום. היא איננה מהווה המלצה או אישור מטעם הארגון לטיב העסק, מוצריו או שירותיו.

"מרחב נשי" - שיתוף פעולה עם ויצו

פרויקט משותף עם ויצו, המיועד לאימהות ולאחיות שכולות בגילאי 40-60.

במסגרת הפרויקט יתקיימו קבוצות תמיכה ומפגשים קהילתיים.

מתוכננת פעילות בפריסה ארצית, בצפון, במרכז ובדרום, בהתאם לביקוש וליכולת ההפעלה.

פרויקט "מעגלים"

מותאם בשלב זה כפייולט לשלוש אוכלוסיות:
הורה וילד.

אחים שכולים בגילאי 20-40.

אחים שכולים בגילאי 41-55.

הפרויקט מיועד לפעילות בפריסה ארצית, מקריית ים בצפון ועד זיקים בדרום. במסגרת הפרויקט יתקיימו מפגשי שבועי, לאורך שמונה שבועות (סה"כ 8 מפגשים). המפגשים יכללו שיח טיפולי, פעילות קבוצתית ותרפיה בים. בתקופה הקרובה יפתחו קבוצות נוספות.

"בשבילך"

תוכנית לימודים אישית (תל"א) במימון FIDF ובשיתוף משרד הביטחון וארגון יד לבנים לכלל האחים יצאה לדרך במהלך ספטמבר 2026 ב-4 תחומים:

הילוך ראשון - ההטבה מיועדת לנערים ונערות שיגיעו לגיל 16.5 במהלך תקופת הפעילות. במסגרת תל"א ניתנה זכאות לסיוע בסך 5,000 שקלים לאחים ואחיות שכולים הלומדים נהיגה לקראת הוצאת רישיון.

הסיוע יינתן בכפוף להצגת האישורים הרלוונטיים.

צעד קדימה - פעילות כישורי חיים ותמיכה רגשית באמצעות ספורט ומשחק. עד 10 מפגשים. הגעה עד הבית.

בינה מלאכותית - תוכנית לימוד והעצמה טכנולוגית. עד 10 מפגשים. הגעה עד הבית.

כלים מהגלים - תוכנית חיזוק וחוסן באמצעות גלישה. עד 15 מפגשים. באחד ממרכזי עמותת "הגל שלי" בפריסה על קו החוף.

שינוי לוגו הארגון

הוספת חללות ללוגו; הכיתוב על לוגו הארגון עודכן, והוא מעתה "ארגון יד לבנים להנצחת החללים והחללות במערכות ישראל ולמען המשפחות השכולות".

שי לחג

מתן שי ברשת "גולף אנד קו" לקראת ראש השנה. הטבה בסך של 250 שקלים לפי מימוש.

תווי מזון לחג

סיוע לכ-800 משפחות נתמכות.

מענקי קיץ לאחים שכולים

חולקו מענקי קיץ לכל האחים השכולים עד גיל 18. המענקים ניתנו ל-930 ילדים. סך המענקים שחולקו: 1,395,000 שקלים.

מלגות

חולקו 414 מלגות לימודים להורים ואחים שכולים (בדצמבר תיפתח ההרשמה למלגה לשנת 2027).

שי נישואין

120 חברי ארגון שנישאו בשנה האחרונה קיבלו שי, סוף שבוע ברשת מלונות "ורט" על בסיס לינה וארוחת בוקר בעלות של 2,000 שקלים.

מושיק אביב, מנכ"ל ארגון יד לבנים

משפחת יד לבנים היקרה,

שנה חדשה בפתח.

השנה האחרונה התאפיינה בעשייה רבה, בהתחדשות ובהרחבת הפעילות תוך שמירה על היסודות שעליהם מושתת ארגון יד לבנים: הנצחה, קהילה, הנחלת מורשת ועשייה למען המשפחות השכולות.

ב־65 סניפי יד לבנים ברחבי הארץ מתקיימת פעילות ענפה ומשמעותית שהולכת ומתרחבת, המובלת בהתנדבות, במסירות ובהשקעה רבה על ידי יו"ר הסניפים וחברי הוועד. השנה הצטרפו לראשונה גם בנות שירות לאומי, הפועלות בחלק מהסניפים ברחבי הארץ. הארגון מוציא לדרך את פרויקט "אופק", בשיתוף הג'וינט, שיסייע למשפחות המבקשות לחזור למסלול תעסוקתי.

מיזם "משלנו" הופך את הערבות ההדדית בתוך קהילת יד לבנים הלכה למעשה באמצעות חיבור בין המשפחות הוותיקות והצעירות לבין בעלי עסקים ובעלי מקצוע מקרב חברי הארגון. לצד אלה אנו ממשיכים להרחיב את המענים. 930 אחיות ואחים שכולים צעירים קיבלו השנה מענקי קיץ בסכום כולל של קרוב ל-1.4 מיליון שקלים, בזכות תרומה של ארגון FIDF. תוכניות ליווי אישיות חדשות יוצאות לדרך בתחומי כישורי החיים, הטכנולוגיה, הספורט, הגלישה והסיוע בהוצאת רישיון נהיגה. בנוסף, ניתן סיוע לקראת החגים לכ־800 משפחות.

בתחום ההנצחה אנחנו ממשיכים לחדש. בכל סניף וסניף מתקיימת כתיבת אותיות בספר התורה הייחודי שיוכנס בסיום כתיבתו להיכל הזיכרון הלאומי. פרויקט הסטיקרים באתר "דרישת שלום" ברשת ומיזמי הנצחה נוספים מאפשרים לנו לספר את סיפור חייהם של הנפולות והנופלים, להנחיל את מורשתם ולהבטיח שהזיכרון ימשיך להדהד גם לכלל החברה הישראלית.

אנחנו פועלים גם כדי להתאים את יד לבנים לעתיד. אתר הארגון עובר שדרוג, אפליקציית ההטבות החדשה "יד לבנים פלוס" יוצאת לדרך, קהילות חדשות נבנות ומערך השירות והפעילות ממשיך להתפתח. המטרה בכל אלה אחת: להיות נגישים יותר, מקצועיים יותר וקרובים יותר. יד לבנים הוא הארגון היציג של ההורים, האחים והאחיות השכולים, ויש בכך זכות, שליחות ואחריות גדולה. כחלק מאחריות זו פנה יו"ר הארגון אלי טהר לכלל המפלגות בקריאה ברורה להציב את צורכי המשפחות השכולות ואת זכויות ההורים, האחיות והאחים השכולים על סדר היום, ולתת להם ביטוי במצעה לקראת הבחירות.

תודתי העמוקה לכלל המתנדבות והמתנדבים, ובראשם יו"ר הארגון, לנשיא הארגון, ס. יו"ר הארגון, להנהלה, ליו"ר הסניפים ולחברי הוועד, ליו"ר ועדות הארגון ולחברי הוועדות. תודה גדולה לסמנכ"ל הארגון, לראש המטה, לעובדות ולעובדי הארגון, שבכל יום מחדש נותנים את הנשמה ופועלים מתוך תחושת שליחות אמיתית (גאה בכם מאוד). בכל שאלה, צורך, רעיון או עניין אנחנו לרשותכם. פנו אלינו, שתפו אותנו והיו שותפים. יד לבנים הוא הבית שלכם.

יש לנו עוד הרבה לעשות. נמשיך להרחיב את הפעילות, לקדם את זכויות המשפחות ולהבטיח שההנצחה, הזיכרון והנחלת המורשת יישארו בליבת העשייה שלנו. מאחל לכם ולבני משפחותיכם שמחה ובריאות ושנה טובה ומבורכת. שלכם באהבה,

מושיק אביב

מנכ"ל ארגון יד לבנים

מושיק אביב

"משלנו"

מיזם הערבות ההדדית בעסקים של קהילת יד לבנים

חברי ארגון בעלי עסק עצמאי – **המיזם הזה בשבילכם!**
משפחת "יד לבנים" מקימה מאגר עסקים ייעודי במטרה לחשוף את
הפעילות המקצועית שלכם, תחילה לחברי הארגון ובהמשך לציבור כולו,
לעודד שיתופי פעולה ולקדם צריכת שירותים הדדית.
אנו מזמינים אתכם להצטרף למיזם ולהיכנס למאגר **לחץ כאן**
או באתר הארגון

שימו לב: פרסום עסק במאגר נועד להנגשת מידע ולעידוד ערבות הדדית
בין חברי הארגון ואינו מהווה המלצה, אישור או הבעת עמדה
של הארגון ביחס לעסק, לבעליו, למוצריו או לשירותיו.
הארגון אינו צד להתקשרות בין המשתמשים לבין בתי העסק
ואינו אחראי לטיב השירותים או המוצרים שיסופקו במסגרתה.
ההתקשרות עם כל בית עסק נעשית במישרין ובאחריות הצדדים להתקשרות.

יד לבנים פלוס

**ארגון
יד לבנים**

משפחות יקרות

אנחנו שמחים להשיק עבורכם את אפליקציית ההטבות החדשה של יד לבנים- מקום אחד שמרכז עבורכם מגוון רחב של הטבות, הנחות ומבצעים שווים. מסעדות ובתי קפה, קולנוע, אופנה, ועוד מגוון אפשרויות. הכל זמין עבורכם באפליקציה, בצורה פשוטה, נוחה ונגישה. מורידים, נכנסים ומתחילים להנות- כי מגיע לכם יותר

**ארנק ההטבות יחסוך לכם
מאות שקלים בשנה
באמצעות הנחות קבועות
בעשרות רשתות**

Benefits

מסעדות

עד 15%

הנחה!

כולל כפל מבצעים

אופנה

עד 15%

הנחה!

כולל כפל מבצעים

רשתות מזון

עד 4%

הנחה!

כולל כפל מבצעים

התחילו לחסוך באמת עם אפליקציית יד לבנים החוסכת לכם כסף בכל קנייה!

**חיסכון חודשי שיכול להגיע למאות שקלים
הכל מרוכז ונוח במקום אחד.**

האפליקציה שלנו לא רק חוסכת לכם כסף - היא חוסכת לכם זמן

לחצו על הקישור, הורידו והתחילו ליהנות!